

## Remissutgåva: Lokal utvecklingsstrategi för Lokalt Ledd Utveckling 2014-2020



*Utvecklingsområdet avser omfatta de elva kommunerna Uppvidinge, Lessebo, Tingsryd, Nybro, Emmaboda, Torsås, Karlskrona, Ronneby, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg.*

## Remissutgåva: Lokal utvecklingsstrategi för Lokalt Ledd Utveckling 2014-2020

### Välkommen med synpunkter på vårt förslag till utvecklingsstrategi!

Här kommer ett första utkast till utvecklingsstrategi, som ska komplettera vår ansökan om att bilda ett gemensamt, större område för Lokalt Ledd Utveckling under programperioden 2014-2020. Strategin omfattar i denna remissutgåva de punkter som är avgörande för vårt kommande utvecklingsområdes prioriteringar och beslut. Utvecklingsområdet avser omfatta de elva kommunerna Uppvidinge, Lessebo, Tingsryd, Nybro, Emmaboda, Torsås, Karlskrona, Ronneby, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg.

Vi har genomfört ett antal möten under senaste året – med kommunala referensgrupper, med en större referensgrupp med deltagare från båda nuvarande Leaderområden samt ett stort antal fokusgruppsmöten – där alla har gett inspel till den strategiskrivelse som nu föreligger.

Vi har försökt att på bästa sätt sammanfatta de idéer som framkommit och de diskussioner som förts under processen. Som noteras återstår, förutom några kapitel av mer administrativ karaktär även en stilistik bearbetning. Här ges nu möjlighet att vara med och påverka ännu en gång, innan vi har att lämna in utvecklingsstrategin till Jordbruksverket måndagen den 1 december 2014. Jordbruksverket beslutar sedan om strategin och vårt nya område godkänns.

Kom gärna med förslag till justeringar och kompletteringar, men vi önskar främst av allt få hjälp med följande två frågeställningar:

- Täcker strategin in de behov och utmaningar som finns i området?
- Förslag till namn på det nya Leaderområdet?

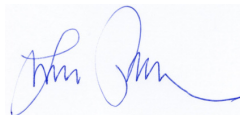
Svar emotses senast tisdagen den 25 november – skicka svaren via mail till:  
[info@leaderydost.se](mailto:info@leaderydost.se)

Med vänlig hälsning



Lars Karlsson  
Ordförande Leader Blekinge

Leader Blekinge  
SoftCenter 1  
372 25 Ronneby



Joel Parde  
Ordförande Leader Småland Sydost

Leader Småland Sydost  
Storgatan 4  
361 30 Emmaboda

## Innehållsförteckning

Kap	Innehåll	Sid
	Innehållsförteckning.....	2
1	Syftet med den lokala utvecklingsstrategin	-
2	Strategins bidrag till Eus och Sveriges mål	-
3	Strategins framtagning.....	3
4	Utvecklingsområdet.....	7
4.1	Områdesbeskrivning.....	8
4.2	Behov och utvecklingsmöjligheter.....	13
5	På vilket sätt är strategin innovativ	-
6	Vision.....	13
7	Insatsområden, mål och urvalskriterier.....	14
7.1	Övergripande mål för området.....	14
7.2	Insatsområden och delmål.....	16
	I Attraktionskraft.....	16
	II Fiske och vattenområden.....	18
	III Miljö, energi och klimat.....	21
	IV Företagande och innovation.....	23
	V Natur, kultur och historia.....	26
	VI Strategiska samarbeten.....	29
	VII Kommunikationer och service.....	31
7.3	Handlingsplan.....	33
7.4	Urvalsprocess.....	34
7.5	Urvalskriterier	-
8	Finansieringsplan	-
9	Organisation.....	35
9.1	Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift).....	35
9.2	Partnerskap och förening.....	36
9.3	LAG – den lokala aktionsgruppen.....	37
9.4	Styrelsen.....	37
9.5	Leaderföreningen.....	38
9.6	Beredningsorgan.....	39
10	<del>Samverkan mellan fonder och aktörer</del>	-
10.1	<del>Samverkan mellan fonder</del>	-
10.2	<del>Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar</del>	-
11	<del>Kommunikation</del>	-
11.1	<del>Kommunikations</del>	-
12	Uppföljning och revidering.....	40
13	Bilagor.....	43
Bilaga 1	SWOT-analys och referenser.....	43
Bilaga 2	<del>Omvärldsanalys</del>	-
Bilaga 3	<del>Motivering</del>	-
Bilaga 4	Skyddsvärda områden.....	46

### 3. Strategins framtagning

#### Bakgrund

Inom området finns ett tydligt kommunalt engagemang, många aktiva lokala utvecklingsgrupper som har medverkat i leaderarbetet och har stor erfarenhet av att skapa utveckling genom eget arbete och i samarbete med andra aktörer och kommuner.

För att ta tillvara på dessa krafter och för att skapa förutsättningar för nytänk och kreativitet tog de två styrelserna i Leaderområdena beslut om att utvidga området genom att ta tillvara på de två områdenas fördelar till en gemensam strategi.

Den nya programperioden öppnar upp möjligheter för Leader att arbeta med samtliga fonder men även annan internationell/nationell finansiering för att möjliggöra och förverkliga landsbygdens-, skärgårdens-, fiskets-, vattenbrukets- och miljöns behov. Detta kräver en ökad utvecklings- och funktionskompetens som bättre och kostnadseffektivare skulle kunna effektiviseras i en gemensam organisation. Både i form av LAG grupp men även i verksamhetskontoret.

#### En lärande organisation

Leader Blekinge och Leader Småland Sydost har lärt mycket av varandra under pågående programperiod, bl.a. genom flera samverkansprojekt där vi fått stort utbyte. Andra positiva erfarenheter från ett gemensamt arbete är varit:

Förstärkning av den kommunala uppväxlingen relaterat insatt kommunal medfinansiering, en mer kostnadseffektiv organisation, förstärkt möjlighet för stöd till projektägare. Tillsammans har vi också ett väletablerat internationellt samarbete med andra EU-länder i Östersjöområdet.

#### Ambition och resultat

Ambitionen har varit att formulera en strategi som mobiliserar engagemang genom att uppfylla målgruppernas olika behov, samtidigt som den måste vara övergripande så att den kan ge inspiration och idéer även i det framtida utvecklingsarbetet. Resultatet har blivit en strategi som innehåller sju insatsområden och tre övergripande mål.

Vårt arbetssätt har varit en öppen process där förutom de organiserade fokusgrupperna även andra tankar och insikter från olika aktörer kontinuerligt samlats in. Dessa har arbetats in i strategin.

#### Intressenter

I arbetet med att ta fram strategin har representanter från alla elva kommunerna deltagit, tre regionförbund, tre länsstyrelser och LAG medlemmar från två leaderområden och fiske LAG grupper.

Ett stort antal aktörer har medverkat allt utifrån lokala utvecklingsgrupper, idrottsföreningar till privata företagare och entreprenörer som turismaktörer, matproducenter, yrkesfiskare, husbehovsfiskare och sportfiskare samt Biosfärsområdet.

#### Intressentanalys

Arbetet med att genomföra intressentanalysen baseras på de mångåriga erfarenheterna från de bägge Leader områdena Leader Blekinge och Leader Småland Sydost, från flera programperioder.

Inom utvecklingsområdet genomfördes en utvärderingsstudie genomfördes i slutet av programperioden en utvärderingsstudie genom Doing Rural AB, - *Gör Leader skillnad?* I studien genomfördes även en intressentanalys vilken också ligger till grund för arbetet med utvecklingsstrategin, Utgångspunkten är att intressentanalysen är behovsfokuserad och framtidsorienterad mot arbetet med lokalt ledd utveckling för att ta fram den lokala utvecklingsstrategin till det nya Leader området.

Förhållningssättet har varit att ta fram en så bred palett av intressenter som möjligt och sedan utifrån de behov området har idag och uppskattade behov i framtiden utmejsla vilka som är kärntressenter, primärintressenter samt sekundär intressenter i framtagandet av strategin. Vårt perspektiv är att se den lokala utvecklingsstrategin som ett nav i mitten och sedan placerat de intressenter som vi identifierar runt om.

## **Intressenternas rollspel**

### **Kärntressenter**

**Boende i området;** lokala utvecklingsgrupper, ”eldsjälar”, projektägare, småföretagare, ungdomar, boende med invandrarbakgrund etc.

Olika bransch- och intressegrupper t ex; Kustmiljögruppen, Glasriket AB, Fiskevattenägarnas förbund, LRF Sydost, Idrottsrörelsen etc.

**Kommunerna;** politiker och tjänstemän

**Föreningar;** t ex Länsbyggeråd, Bygd i Samverkan, Vi unga, företagarföreningar .....

De enskilda medlemmarna i LAG-grupperna i de bägge områdena. De representerar även de ovan markerade grupperna/sektorerna.

Kärntressenternas delaktighet och medverkan i arbetet med att ta fram underlag för strategiarbetet har varit direkt avgörande för att hitta områdets kärnbehov. För att vi ska fånga upp och förstå dessa direkta, konkreta och många gånger djuplodade behov har dialoger och möten skett med kärntressenterna på flera olika plan.

Vi har också försäkrat oss om att kärntressentgruppen representeras av samtliga tre sektorer. Kärntressenterna är också den mest avgörande gruppen att direkt samverka med under *hela* perioden, från att ta fram den lokala strategin till periodens avslutande. Denna direkt växelverkande samverkan säkerställer att vi hela tiden fokuserar och arbetar med områdets konkreta underifrån baserade behov. Under arbetet i programperioden måste vi vara lyhörda för tydliga långsiktiga förändringar i behov och förutsättningar i området.

Parallellt med framtagandet av utvecklingsstrategin avslutas också projekt kopplade till programperioden 2007-2013. Vid möten och samtal gällande projektavslutet, som främst verksamhetsledarna har med projekterarna, för även en dialog runt projektägarnas tankar om framtiden, nya idéer och kommande utvecklingsbehov. LAG/styrelsen har också strukturerat följt upp och haft en dialog i vissa fall, med projektägarna.

LAG/styrelserna har tidigt involverats i både planering och arbete med den kommande programperioden och den lokala utvecklingsstrategin. Styrelsemöten har förlagts rullande i

områdets samtliga kommuner och oftast hos, eller i nära anslutning till, någon projektägare som genomfört ett projekt.

### **Primärintressenter**

Regionförbunden/Regionerna, leaderområden som gränsar till vårt område, Jordbruksverket, Landsbygdsnätverket, Hushållningssällskap m.fl.

Primär intressenternas delaktighet och medverkan är också viktig i framtagandet av strategin. De tillför ett bredare perspektiv som nyanserar vår förståelse för kärntressenternas upplevelser och önskemål. Primärintressenterna har inte en lika direkt påverkan för att hitta kärnbehoven i området utan mer en part för att hitta långsiktiga övergripande samarbeten. Samarbeten som är både funktions-, gräns- och områdesöverskridanden. Samverkan med primärintressenterna är därmed ett säkerställande av att vår lokala utvecklingsstrategi korrelerar med vår omvärld på mest optimala sätt.

### **Sekundärintressenter**

Länsstyrelserna, media m.fl.

Sekundär intressenterna bedöms inte ha någon direkt påverkan på framtagandet av utvecklingsstrategin och dess innehåll. Gruppen är däremot en viktig part att informera och samverka med för att få ut med budskap och längre fram resultat av arbetet med lokalt ledd utveckling. Sekundärintressenterna blir därmed viktigare längre fram i processen, som budbärare och länkbyggare.

### **Mobiliseringsarbetet påbörjas**

Redan hösten 2013 inleddes de första kontakterna med kommunerna. Samtliga elva kommuner har kontaktats och gett godkännande för det fortsatta arbetet samt gett förslag på riktlinjer för hur arbetet med den geografiska sammansättningen av området.

Arbetet inleddes våren 2014 genom att undersöka vilka planer och strategier våra olika länsstyrelser och regioner hade tagit fram samt jämfört dessa med nationella analyser. Regionerna hade lagt stor vikt när de tog fram sina strategier av de slutsatser som OECD analysen som gjordes över Småland och Blekinge 2012 hade presenterats. Se bilaga 1.

En stor referensgrupp har bildats bestående av trepartnerskapet från främst våra ingående kommuner samt förenings- och näringsliv i våra bygder. Se vidare kapitel 9.

## 4. Utvecklingsområdet

### Allmänt

Vårt utvecklingsområde sträcker sig över elva kommuner; Emmaboda, Karlshamn, Karlskrona, Lessebo, Nybro, Olofström, Ronneby, Sölvesborg, Tingsryds, Torsås samt Uppvidinge kommuner. Utvecklingsområdet sträcker sig därvid över tre län i sydöstra Sverige; Blekinge-, Kalmar- och Kronobergs län.

Utvecklingsområdet kombinerar det bästa från två tidigare områden, Leader Blekinge och Leader Småland Sydost, tillsammans med det tidigare fiskeområdet i Blekinge Fiskeområde Leader. Fiskeområdet är därtill planerat att även inkludera fiske- och farvatten inom Leader Kalmar/Öland och hela insjöarna Åsnen och Allgunnen tillsammans med Mörrumsån respektive Alsterån i samlade vattenavrinningsområden.



### Några nyckeltal

Yta	8 080 km <sup>2</sup>
Vattenyta	1 786 km <sup>2</sup>
Befolkning	217 517 inv
Medelålder	44,3 år
Medianinkomst	228 035 kr/år
Öppet arbetslösa	10,7 %
Ungdomsarbetslöshet	23,3 %
Befolkningsutveckling	- 0,6 %

*Vårt ansökta område i sydöstra Småland och Blekinge omfattar 11 kommuner över tre län*

Områdets totala landareal är 8 080 kvadratkilometer, vilket innebär att det i snitt bor cirka 27 invånare per kvadratkilometer.

Till området kommer även vårt inlandsvatten som omfattar ca 400 km<sup>2</sup> och utvecklingsområdets totala havsvatten ut till 4 distansminuter på territorialvattengränsen på 1 343 km<sup>2</sup>.

Därtill kommer ca 43 km<sup>2</sup>, då vi i samverkan med Leader Linné och Leader Astrid Lindgrens hembygd även är ansvarigt utvecklingsområde för hela sjön Åsnen, inkluderande de delar som ligger i Växjö och Alvesta kommuner samt Allgunnen, inkluderande vattenytan i Högsby kommun. Vid ett gemensamt Havs- och fiskeriområde med Kalmar/Öland, som är under samverkan, tillkommer ett totalt havsvattenområde och inlandsvatten på ytterligare 1 879 km<sup>2</sup> respektive 8,8 km<sup>2</sup>.

## 4.1 Områdesbeskrivning

### Befolkningsutveckling

Stora delar av befolkningen i vårt utvecklingsområde är koncentrerade till de större tätorterna och längs den södra kusten, där också fram till år 2011 en mindre ökning av folkmängden kan ses. För de inre och norra delarna (norr och väster om E 22) är befolkningstätheten dock, sedan länge, minskande och så låg som mindre än 13 invånare per km<sup>2</sup>. Ett på senare år positivt flyttningsnetto för hela området vägs tyvärr ofta upp av ett alltför negativt födelseöverskott

### Befolkning 2013

Kommun	Män	Kvinnor	Totalt
Sölvesborg	8 467	8 316	16 783
Olofström	6 556	6 346	12 902
Tingsryd	6 146	5 995	12 141
Karlshamn	15 673	15 560	31 233
Uppvidinge	4 810	4 427	9 237
Lessebo	4 109	3 908	8 017
Ronneby	14 178	13 692	27 870
Emmaboda	4 544	4 436	8 980
Nybro	9 859	9 621	19 480
Torsås	3 562	3 311	6 873
Karlskrona	32 572	31 429	64 001
<b>Totalt</b>	<b>110 476</b>	<b>107 041</b>	<b>217 517</b>

*Källa: SCB, folkmängden den 1 november 2013 efter region, ålder och kön.*

Befolkningsutvecklingen inom utvecklingsområdet visar alltså fortsatt på en negativ trend. Sett i förhållande till årsskiftet 2009/10 har antalet invånare, under fyra år, minskat med ca 1 000 personer. Det är här de norra och inre delarna av området som svarar för hela minskningen. Området är ett av få i södra Sverige som minskar. Den negativa trenden reduceras något av den ökande andelen utrikes födda.

Den långsiktiga negativa befolkningsutvecklingen för vårt utvecklingsområde, har även medfört en sned åldersfördelning, med en högre andel äldre (*se statistik Ekonomifakta 2013/14 nedan*). Sedan ett par år tillbaka ligger andelen personer, i vårt område, som är 65 år och äldre på ca 25 %. Detta har efterhand i de inre och norra delarna av vårt utvecklingsområde urholkat underlaget för såväl kommersiell som samhällelig service.

Utvecklingsområdet kommer efter exkludering av vissa tätorter, kopplat till programfonders krav mm, att innehålla ca 150 000 invånare.



## Genusperspektivet

Det bor idag mer än 4 % färre kvinnor än män i vårt område. (I riket 17 691 fler kvinnor. Källa SCB). Om man tittar på förändringarna fördelat över kön så ser vi att det i större utsträckning sker en utflyttning av kvinnor från området norr och väster om E 22. Jämfört med 2007 har här antalet kvinnor minskat med nästan 3 %.

## Ungdomar

Ungdomar förknippar ofta vårt område med en nedåtgående utveckling, vilket också minskar områdets attraktionskraft. Hög ungdomsarbetslöshet (upp till dubbelt så hög som rikets medeltal) och utflyttningen av yngre människor medför dessutom ett minskat nytänkande i regionen. De yngre flyttar allt oftare från regionen för att skaffa sig en högre utbildning, inom till exempel universitet och högskola, men återvänder inte alltid tillbaka till orten där man växte upp. Detta har medfört att andelen med en eftergymnasial utbildningsnivå inom vårt område, borträknat residensstaden, nästan är hälften mot riket i övrigt. *Se tabell Statistik Ekonomifakta 2013/14.*

7

Även i vårt område är ungdomsarbetslösheten högre än arbetslösheten hos resten av befolkningen. (*Se utdrag och sammanställning av AMS tabeller nedan*). Sedan år 2000 har ungdomsarbetslösheten hållit sig på relativt höga nivåer. Det talar för att ungdomsarbetslösheten inte enbart är ett konjunkturproblem utan att det också finns strukturella orsaker bakom nivåerna.

## Arbetslöshet i åldersgruppen 18-24 år

Riket	15,2 %	
Olofström	31,7 %	
Sölvesborg	25,5 %	
Karlshamn	23,4 %	
Ronneby	28,2 %	
Karlskrona	23,7 %	
Emmaboda	20,0 %	
Nybro	16,3 %	<i>Arbetsförmedlingens statistik</i>
Torsås	25,3 %	<i>arbetssökandes andel av den</i>
Lessebo	25,7 %	<i>registerbaserade arbetskraf-</i>
Tingsryd	16,4 %	<i>ten september 2014</i>
Uppvidinge	21,0 %	

## Arbetsstillfällena, -löshet och arbetskraftsbrist

Andelen öppet arbetslösa i utvecklingsområdet är 30 % fler och som framgår av tabellen nedan (*Ekonomifakta 2013/14*) är vissa kommuner mer utsatta än andra och även med en ökande arbetslöshet sedan 2010, medan rikskurvan har stabiliserats eller t o m sjunkit. Det föreligger förhållandevis stora variationer i området och detta inte minst avseende ungdomsarbetslösheten (öppet och sökande), där variation är mellan drygt 16,3 i Nybro % och 31,7 % (Olofström) i åldern 18-24 år, mot ett rikssnitt på 15,2 %.

Inom det privata näringslivet i regionen upplevs det i vissa områden problematiskt att få tag på rätt arbetskraft, både de med hantverkarskunnande och de med högre utbildning. Orsaker till detta, förutom ovan nämnda, upplevs vara bristen på attraktiva bostäder och mycket

begränsade pendlingsmöjligheter förutom längs med kusten.

Kommun	Medel- ålder år	Median- inkomst Kr	Högskola %	Nyföretagande/ 1000 inv	Öppet arbetslösa %	Befolkn ökning %
Nybro	44,5	221 556	14	7,6	8,3	- 0,8
Emmaboda	46,4	227 035	12,7	9,6	9,2	- 2,4
Torsås	46,1	213 756	14,3	9	10,1	- 1,2
Uppvidinge	44,1	226 346	11,2	8,2	11	0,5
Lessebo	43,6	224 650	14,1	10,3	13,3	- 1
Tingsryd	46,5	218 088	13,4	10,1	8,2	- 0,6
Sölvesborg	44,5	230 007	15,9	11,2	11,0	- 0,1
Olofström	45,8	226 889	11,0	8,5	13,5	- 0,7
Karlshamn	44,3	232 523	19,2	9,8	10,5	0,4
Ronneby	44,3	226 850	17,6	8,8	12,7	- 1,4
Karlskrona	41,7	239 976	26,4	9,1	10,8	- 0,2
<b>Sverige medel</b>	<b>41,2</b>	<b>247 636</b>	<b>25,3</b>	<b>11,5</b>	<b>8,5</b>	<b>2,4</b>

Statistik Ekonomifakta 2013/14

### Våra nya svenskar

Många nysvenskar har en gedigen erfarenhet av entreprenörskap och en grundläggande inställning och kunskap som vi kan lära oss mycket av. Bland ungdomar med utländsk bakgrund startas idag fler företag, än bland svenska ungdomar. Positivt, kopplat till vårt områdes demografiska utveckling, är även att majoriteten av våra invandrare är under 40 år

Andelen utrikes födda i vårt område, år 2007, var kommungenomsnittligt mindre än 10 %. För år 2013 har detta ökat till 12,5 %. Detta är en något högre siffra än för riket som helhet och andelen av befolkningen med invandrarbakgrund har också ökat mer här än i andra jämförbara områden och periodvis näst mest i hela riket. Den procentuella delen är högst i vårt utvecklingsområdes inland.

Trots att antalet utrikesfödda som förvärvsarbetare har ökat har andelen förvärvsarbetande av befolkningen inte förändrats nämnvärt för gruppen utrikesfödda. Detta beror på att den totala utrikesfödda befolkningen, till följd av en högre invandring, har ökat. År 2011 förvärvsarbetade ca 80 procent av de inrikes födda och färre än 60 procent av de utrikesfödda i åldrarna 20-64 år. Denna skillnad mellan inrikes- och utrikesfödda är därmed i stort sett densamma som fem år tidigare (enligt SCB).

Med en fungerande integrationspolitik är detta en fantastisk och viktig resurs och särskilt för vår landsbygd. Integration av personer med utländsk bakgrund är därmed en prioritering bland våra horisontella mål. Data som visar hur stor del av befolkningen som har utländsk bakgrund och hur detta förändras över tiden är därför av intresse att följa inom utvecklingsområdet för att få en bild av hur stora grupper, som kan beröras av integrationsinsatser.

Det är här viktigt att påpeka att våra utrikesfödda kommer att ha stor betydelse för den framtida sysselsättningen då de väntas stå för hela befolkningsökningen, i de åldrar då flest arbetar, till 2035.

### **Ekonomisk utveckling**

Medianinkomsten för invånarna i utvecklingsområdet är från 14 till 4 % lägre än riket i övrigt, beroende på kommun (*Ekonomifakta 2013/14*). Den lägsta skillnaden finns i residensstaden Karlskrona. Ett mått som kan användas för att få en uppfattning om ekonomisk levnadsstandard är nettoinkomst. Nettoinkomst består av summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och visar den enskilda personens inkomst. Enligt SCB har nettoinkomständringen för vårt områdes inre delar varit så låg som nästan hälften av rikets medianvärde.

Ett annat mått som kan användas för att visa utvecklingsområdets ekonomiska standard är ändringstakten, räknat till familjernas köpkraft. Den har periodvis under föregående programperiod, enligt SCB, haft den tredje lägsta ökningen i hela Sverige och så låg som endast hälften mot exempelvis Mälardalen, Gotland, Östergötland och vissa grannområden. Även här lägst i områdets inland.

### **Natur- och kulturtillgångar**

#### ***Ett funktionellt och ändamålsenligt område med underbara vatten***

Utvecklingsområdet består av stora odlingslandskap, framförallt i de östra och södra delarna, för att mer övergå i skogslandskap i väster och nordväst. Området har en lång och vacker kuststräckning, på ca 650 km, som är en viktig del av vår landskapskaraktär.

De kulturhistoriska gränserna sammanfaller med landskapets geografiska skiljelinjer. Det som binder ihop både natur, kultur och historia är vattenvägarna i området. Det gemensamma kulturarvet i gränstrakterna mellan det gamla och nya Sverige är värdefullt för att skapa identitet för de boende och attraktivt för besökare.

Ett viktigt gemensamt kännetecken för området är våra vatten. Utvecklingsområdet omges av vatten från havet i söder och öster. Landskapet präglas av kända och unika insjöar och vatten, som till exempel Åsnen, Smålands näst största sjö och som i likhet med Mörrumsån är av riksintresse. Från Mörrumsån till Alsterån förbinder våra stora vattenavrinningsystem Småland med Blekinge och Sveriges sydostkust med dess skärgård och ett av UNESCO utsett Biosfärsområde.

De rikliga sjöarna och vattendragen är sett ur ett europeiskt perspektiv ett av få områden som kan erbjuda aktiviteter och upplevelser förknippande med vatten från både hav, sjöar och vattendrag inom en begränsad yta i hela Europa.

Området hyser flera större och mindre vattendrag med mycket värdefull fauna och flora, och även med bestånd av lax och havsvandrande öring. Kustområdena och skärgården har en mycket rik natur- och kulturmiljö. Kustsamhällena är starkt influerade av det småskaliga kustfisket.

I söder är tre kommuner utnämnda till ett biosfärsområde och i väster är sjön Åsnen på väg att bli nationalpark. Både Åsnen och Mörrumsån med sina vandringsvägar för lax och som reproduktionsområde räknas till riksintressen för yrkesfisket. Ett samarbete över Leader Blekinge och Leader Småland Sydost, när det gäller fisket påbörjades redan under föregående programperiod och ett stort intresse har visats för vårt område av från andra sidan Östersjön i Polen, Litauen och Lettland redan under föregående programperiod.

### **Fiskeområdet**

Fiskeområdet kommer, i nuvarande planering, omfatta ett större område än själva Leader-området. I en samverkan med Leader Kalmar/Öland kommer vi även arbeta med fiskefonden i Kalmar, Mörbylånga och Borgholms kommuner inkluderande Kalmarssund och Ölands farvatten samt i insjöarna Åsnen och Allgunnen i samarbete med Leader Linné respektive Leader Astrid Lindgrens hembygd.

I Blekinge har under förra programperioden fiskeområdet omfattat tre kommuner. Nu utökas detta område i väster även med Sölvesborgs kommun (tidigare Sydkustens fiskeområde) och i nordost med Torsås kommun.

Dialog har förts och förs kontinuerligt med samverkande och angränsande Leaderområden för att säkerställa ett reellt utvecklingsarbete och för att utesluta risken för dubbelfinansiering. (*Förteckning av skyddsvärda områden av riksintresse, lekområden mm framgår av bilaga...*)

### **Planerad nationalpark i Åsnen**

Parallellt med vårt omfattande Leaderprojekt - Destination Åsnen – har Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Kronobergs län startat ett projekt för att bilda en nationalpark i Åsnen. Tanken är att detta ska bli Sveriges första Destinationsnationalpark. Den föreslagna nationalparken omfattar i första hand naturreservaten Agnäs, Bjurkärr och Västra Åsnens övärld. Även andra angränsande områden kan bli aktuella för att knyta ihop området samt skapa utrymme för besöksplatser och leder. Området ligger i Alvesta och Tingsryds kommuner och på gränsen till Växjö kommun. Nationalparken kommer att invigas 2016.

### **Ingående Biosfärsområde Blekinge Arkipelag**

Biosfärsområdet är utsett av Unesco sommaren 2011 och skall fungera som ett modellområde för hållbar utveckling med syfte att skapa en balans mellan människa och miljö. Biosfärsområdet innefattar kusten och skärgården i Karlskrona, Ronneby och Karshamn kommuner.

Verksamheten innebär att främja ekonomisk utveckling samt en samhällsutveckling i övrigt som är ekologiskt och socialt hållbar. Därutöver även bidra till att bevara landskap, ekosystem och biologisk mångfald men även till att bidra till ökad sysselsättning, entreprenörskap och ökad livskvalitet för boende i området. Medverka i utvecklingen av regionala, nationella och internationella nätverk. Underlätta demonstrationsprojekt, utbildning, forskning och utvärderingar.

### **Våra samverkande grannar**

I nuvarande planeringsläge kommer vårt utvecklingsområde att i väster gränsa till Linné och Skånes Ess, i norr till Astrid Lindgrens hembygd samt i nordost och öster till Kustlandet och Kalmar/Öland.

## 4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter

***”Områdets stora naturtillgångar och livskvalitet är en uppenbar regional tillgång som bör marknadsföras bättre.***

OECD skriver så här i sin analys av området 2012: *”I stora delar av Småland och Blekinge finns attraktiv natur och kultur som kan utnyttjas för regional utveckling. Vildmarken, sjöarna, skogarna, kusten, fauna och flora, den rena luften och det klara vattnet gör området till ett av de hälsosammaste i Europa.*

Våra regionala SWOT analyser från Småland och Blekinge har sin grund i den OEC-analys som har gjorts för området. Den analysen får stor tyngd även i vår utvecklingsstrategi som vi dessutom har kompletterat med lokala/regionala och nationella analyser, se bilaga 1.

Stora referensgruppen har diskuterat och indelat dessa analyser i sex fokusgrupper förutom fisket som här utgör en egen fokusgrupp. Vi avser att fokusera på våra styrkor och möjligheter vid utformningen av strategin. Varje fokusområde arbetat fram områdets olika behov vilka sedan utvecklats till mål och åtgärder.

### **Tre huvudmål**

Behoven kan därvid sammanfattas i tre huvudmål fördelade på sju fokusområden. De tre huvudmålen är:

Skapa livskvalitet,  
hållbar livsmiljö i  
strategiska samarbeten för regional tillväxt.

### **Fokusområden**

Attraktionskraft  
Miljö, energi och klimat  
Företagande och Innovation  
Natur, kultur och historia  
Strategiska samarbeten  
Kommunikation och service  
Fisk och vattenområden

## 6. Vision

En levande landsbygd och skärgård som med sina unika kultur- och naturresurser – skog, odlingslandskap, hav, kust, åar och sjöar – har en hållbar tillväxt och utgör ett attraktivt område där människor vill arbeta, leva och bo.

## 7. Insatsområden, mål och urvalskriterier

### 7.1 Övergripande mål för området

Den samlade bedömningen är att det finns en stor potential till att skapa regional utveckling i vårt område genom att fokusera på våra tillgångar i form av natur- och kulturvärden, hav, åar, sjöar och rent vatten samt den rena luften.

Den röda tråden för våra ambitioner i utvecklingsstrategin är att vidareutveckla de tre målen; livskvalitet, livsmiljö och strategiska samarbeten.

#### Tre huvudmål

Behoven kan därvid sammanfattas i tre huvudmål fördelade på sju fokusområden

**Skapa livskvalitet** som gör att området är attraktivt för att få fler människor att vilja besöka oss, flytta hit eller investera här. I begreppet livskvalitet ingår frågor om försörjningsmöjligheter, företagsklimat, entreprenörsanda och en bra basservice för invånarna.

**Hållbar livsmiljö i balans.** Våra livsmiljöer både på land och i vatten är inte oändliga. Ambitionen är att skapa attraktivitet för områdets besökare, entreprenörer, näringsidkare och boende och regional tillväxt i balans med en hållbar miljö.

I våra vatten är tillgången på fisk central för att det skall vara möjligt att utveckla yrkesfisket och sportfisketurismen. Vattenavrinningen binder ihop landsbygden med kusten och havet. Båda är beroende av varandra för att skapa utveckling.

På land är det viktigt att utveckla nya samarbeten för förvaltning av naturområden, kulturhistoriska platser i samverkan med många aktörer och intressenter. Det är ett komplext område att arbeta med och en stor utmaning men nödvändig för att skapa långsiktiga, hållbara resultat.

#### Strategiska samarbeten för regional tillväxt

För att skapa regional tillväxt finns ett stort behov av flera samverkansprojekt med såväl kommuner som med länsöverskridande projekt. Projekt som kan samordna erfarenheter och kompetenser från vitt skilda områden och koordinera dessa till utvecklingsprojekt.

Inom näringslivet och från enskilda aktörer efterlyses större samordning av projektmedlen för att ta tillvara på tilldelade resurserna. Samordning mellan aktörer och fonder är också ett starkt önskemål, för att undvika dubbelarbete och för att koncentrerar resurser. I detta ingår även erfarenheter och kompetenser från internationella samarbetspartners och projekt.

De tre behoven enligt ovan har varit grunden för att skapa åtgärder i syfte att leverera resultat. Utifrån de lokaliserade fokusområden som de olika arbetsgrupperna har tagit fram, har delmål definierats och prioriterats för varje område.

Med dessa mål är ambitionen är att tydligt bidra till målen i EU 2020 och de olika fonderna. Målsättningen är också att målen i denna strategin skall vara vägledande för styrelsen i leaderområdet när det gäller prioriteringar av projekt. Sammanställningen visar målen i fallande prioriteringsordning med de viktigaste i varje åtgärd först.

Vid projektberedning inför beslut skall även varje projektmål bedömas utifrån hur de kan vara en del i att leverera resultat för hela området. Detta bör göras vid beredningen då det utifrån projektägar nivå kan vara svårt att se detta och sin egen roll i ett större sammanhang.

## Mål indikatorer – fonder:

### Landsbygdsfonden=

Antal nya arbetstillfällen

### Havs o fiskefonden=

Antal nyskapade arbetstillfällen

Antal bevarade arbetstillfällen

Antal skapade företag

### Regionalfonden=

Antal nyskapade företag

Antal företag och organisationer som har fått stöd

### Social fonden=

Antal deltagare

Antal företag och organisationer som har fått stöd

Mål	Mäts genom (indikator)
<b>Skapa Livskvalitet</b>	Antal nya årsarbetstillfällen Antal bevarade arbetstillfällen Antal skapade företag Antal deltagande organisationer och företag Antal deltagare
<b>Utveckla hållbar livsmiljö i balans</b>	Antal nya års arbetstillfällen. Antal bevarade arbetstillfällen, Antal skapade företag Antal deltagande organisationer och företag Antal deltagare.
<b>Strategiska samarbeten för regional tillväxt</b>	Antal nya års arbetstillfällen Antal bevarade arbetstillfällen Antal skapade företag Antal deltagande organisationer och företag Antal deltagare.

## 7.2 Insatsområden och delmål

### I Insatsområde Attraktionskraft

Attraktionskraft är ett brett begrepp. Det handlar inte bara om att vårt område ska vara attraktivt för besökande – det ska också upplevas attraktivt av de boende. Attraktionskraft för besökande turister är ”plogen” som också drar till sig fler boende och skapar tillväxt och fler arbetstillfällen.

#### Utveckling för ökad turism

Vårt områdes naturtillgångar – vattnet och skogen - nämns ofta som starka attraktioner. Skogen omtalas som ”Europas närmaste vildmark” och attraherar besökande. Vatten, såväl hav som sjöar, har i alla tider attraherat människor. Alla typer av naturturism har stor utvecklingspotential och kan skapa ökad tillväxt i området. Här finns stort utrymme för entreprenörskap med nya koncept. Exemplet är många – guide naturvandringar, fågelsafari, konst i natur, tree hotels, outdoor cooking. Även kulturarven vid våra vattenleder kan utvecklas. Amatörkonsten engagerar många människor, men är samtidigt en missad möjlighet i våra bygder.

Det finns idéer ute i bygderna och det gäller bara att ”våga mera”. Det är också viktigt för befintliga turistentreprenörer att på olika sätt utveckla sina verksamheter, utveckla sitt värdskap, förlänga säsongen och därmed skapa bättre lönsamhet, men lika viktigt är att skapa nya säsonger och nya aktiviteter. Som exempel nämns att utveckla fiskeevent när ”sillen går till” eller isfiske. Såväl jaktturism som turismfiske anses ha stor utvecklingspotential och möjliggör förlängning av den vanliga turistsäsongen som i södra Sverige i regel bara omfattar några sommarmånader. Flera entreprenörer kan samverka i kluster och stärka varandra.

#### Kan vi vända flyttlassen?

Hur ska vi motverka urbaniseringen? Många unga människor flyttar till städerna. Det är byarna och småsamhällena som drabbas av avflyttningen – lantbruket består om än i större och mer effektiva enheter.

Vad ska vi göra för att vända flyttlassen? Det måste framför allt vara attraktivt att flytta ut på landet. Bredband är en förutsättning. Bra mobiltäckning likaså. Bra kommunikationer – ingen barnfamilj flyttar ut till landet om förbindelserna är dåliga. Tillgång till bra mat, en bra livsmedelsbutik gärna med möjligheter till hemkörning.

En växande trend är den ökande medvetenheten om maten. Det skall helst vara närodlat och giftfritt. Många vill odla sina egna grönsaker för man vill veta vad man stoppar i munnen. Här finns plats för entreprenörskap. Ekologisk grönsaksodling och växthusodling har en framtid och kan skapa både försörjning och fler arbetstillfällen.

Boendet på landet måste lyftas på ett kraftfullare sätt via media, kommunikationsprojekt, bloggare, andra sociala medier för att berätta om goda exempel, om folk som flyttar till landet för ökad livskvalitet.



### **Delmål 1**

Skapa attraktiva besöksmål och destinationer för en större marknad.  
(Stödja turistföretagen att vilja skapa intressanta nischer i samverkan med flera aktörer.  
Initiera och utveckla exportmognad).

Det övergripande målet är att skapa attraktivitet för främst besökare till vårt område. Turismen inom utvecklingsområdet skall bli en anledning att besöka vårt område och därmed gynna utveckling av entreprenörskap inom turism, lokal matproduktion, nya produkter och en bra miljö. Målsättningen är att få besökarna till att återvända och investera i området. Ett ytterligare mål är att aktiviteterna skall öka intäktsbasen. Genom detta skapas också livskvalitet för att människors skall flytt hit och vilja bo i området.

#### **Åtgärder**

- 1:1 Destinationsutveckling
- 1:2 Utveckla nischer för turismen och skapa samarbeten
- 1:3 Evenemangsutveckling
- 1:4 Binda samman båt-, vandrings- och cykelleder mellan såväl öar i skärgården som landsbygden (ex förstudien Arkipelagrutten)

#### **Indikatorer:**

Antal nya (års-) arbetstillfällen, antal besöksnätter, omsättningar eller turismindex

### **Delmål 2**

Att uppmuntra entreprenörskand  
Öka inflyttningen till området och skapa framtidstro bland unga och entreprenörer. Få fler människor att vilja flytta till området hit och/eller investera i området.

#### **Åtgärder**

- 2:1 Produktutveckling och diversifiering
- 2:2 Show room – marknadsföra bra exempel som inspiration till
- 2:2 Kvalitetssäkringar, (KRAV) exempelvis fiske- eller mat utvecklingsprojekt
- 2:3 Mikrostöd och samverkansprojekt
- 2:4 Tjänsteutbud och bredband

#### **Indikatorer:**

Antal nya (års-) arbetstillfällen, turismindex, antal nya företag

### **Delmål 3**

Skapa en miljö som ökar attraktionskraften genom nya förvaltningsmetoder och utvecklingsprojektrunt miljöförbättrande åtgärder.

#### **Åtgärder**

- 3:1 Samförvaltningsmodell till havs
- 3:2 Komplexa miljöprojekt, exempelvis vandringshinder, förnygringsområden, biogasprojekt, övergödning och nya förvaltningsmetoder

#### **Indikatorer:**

Förvaltningsplaner

## II Insatsområde Fisk- och vattenområden

### Kustnära fiske

Tillgången på fisk och förvaltningen av denna resurs är avgörande för att hållbart, ekologiskt och ekonomiskt kunna användas av alla aktörer och intressenter. En viktig faktor är att fullfölja påbörjade arbeten från genomförd programperiod i fiskeområdet. Främst samförvaltnings- och KRAV-certifieringsprojektet men även internationella samarbeten är viktiga att utveckla vidare och ta del av erfarenheter. Erfarenheter som bör vidareutvecklas med utbildningar, marknadsföringar och produktutveckling.

Andra viktiga aktiviteter är att arbeta med vandringshinder för fisken, föryngringar och förbättringar av lekområden både i åar, sjöar och i hav samt samarbete med forskningen.

Utveckling av destinationer för turismen och sportfisket är viktiga men också att de koordineras med andra satsningar som samförvaltning och annan turismutveckling, exempel är Sweden fishing och predatorsfisket. Intressant är också redskapsutveckling med selektiva redskap. Även utveckling av olika förvaltningsmodeller för säl, skarv och invasiva arter måste finnas med i arbetet. För det kustnära fisket är yttre gräns 4 nautiska mil.

### Hanöbukten och Sölvesborgs kommun

På Listerlandet i främst Nogersund men även Hällevik bedrivs en annan typ av yrkesfiske och därmed andra behov. Här fiskas främst torsk och sill, men behov finns att hitta möjligheter att även ta tillvara på skrubba. Här finns även en beredningsindustri som förädlar råvaran. Behov finns även att höja värdekedjan för ny typ av logistik och produktutveckling samtidigt som vi bör skapa ny typ av entreprenörskap kring fiske som fiskodling på land.

I Nogersund är det intressant att utveckla och förädla framför allt sill men även plattfisk. Intressant skulle kunna vara att framställa maträtter tillsammans med andra aktörer i området. I Nogersund är en naturlig mötesplats för intressenter kring fisk och framställning av fisk. En gammal tanke är att bygga ett center i Nogersund – Havets hus – med matcenter, utställningar kanske akvarium mm. Miljöproblematiken är stor i Hanöbukten och ett samarbete diskuteras med Leader Ystad/Österlen kring dessa frågeställningar.

### Torsås och inlandet

Behoven hos fiskarna i Torsås kommun kretsar främst kring den hotade ålen och föryngringen av yrkeskåren. Även miljöarbetet är viktigt och föryngringsmöjligheter för tex gädda och andra arter är viktigt för området.

Förutom havet finns viktiga insjöar som idag saknar förvaltningsplaner att utveckla området kring.

Exempel är sjöarna:

#### **Åsnen och Allungen.**

I avrinningsområden och viktiga åar är det viktigt att arbeta med vandringshinder, föryngringsområden och viktiga arter som ålen. Andra intressanta tankar som framkommit är olika former av beståndsförvaltning, rening av havet genom musselodling och biogas som en del i förvaltning av fiskbestånd.

## ***Kalmar/Öland***

Diskussion pågår med fiskare och leaderområde längs kalmarsund och Ölands farvatten..

Målet för arbetet med fiskefonden är att öka tillgången på fisk för att skapa ett ekologiskt och ekonomiskt långsiktigt hållbart fiske till havs, i åar och i sjöar. Därigenom skapas en attraktionskraft för området både för besökare, entreprenörer, näringsidkare och boende.

### **Delmål 1**

Skapa och testa en lokal/regionala samförvaltningsmodell till havs. (Vidareutveckla en modell som har påbörjats med aktörer i samarbete med nationella myndigheter och forskare).

#### ***Åtgärder***

- 1:1 Bygga upp en testmodell och ett partnerskap för lokal/regional förvaltning till havs.
- 1:2 Lokal/regional beståndsförvaltning av fisk men ävenför predatorer som säl och skarv samt invasiva arter.
- 1:3 Lokal/regional beståndsförvaltning för hotade arter
- 1:4 Internationellt utbyte och utveckla påbörjade samarbeten
- 1:5 Utbildningar och marknadsföring
- 1:6 Lokala förvaltningsmodeller för viktiga insjöar, åar och andra vatten
- 1:7 Koordinering med destinationer som predatorsfiske och Sweden Fishing m.fl.

#### ***Indikatorer:***

Antal nyskapande (års-)arbetstillfällen, antal bevarande (års)arbetstillfällen, antal skapade företag, förvaltningsplan

### **Delmål 2**

Genomföra komplexa miljöförbättringsprojekt. (Förbättra miljön i vattenavrinningsområden och hav).

#### ***Åtgärder***

- 2:1 Vandringsleder för fisk
- 2:2 Förbättring lekområden både i åar, sjöar och i havet.
- 2:3 Beståndsförvaltning av hotade arter
- 2:4 Rening av havet genom t.ex. musselodling
- 2:5 Biogastillverkning som en del i förvaltningen av fiskebestånden
- 2:5 Andra problemområden
- 2:6 Internationella samverkansprojekt

#### ***Indikatorer:***

Förvaltningsplaner.

### **Delmål 3**

Kvalitetsförbättringar - Produktutveckling och diversifiering. (Den offentliga sektorn bör kunna fungera som en motor för utveckling genom att ställa olika krav för olika kvalitetsegenskaper vid upphandling).

### ***Åtgärder***

- 4:1 Kvalitetsförbättringar, som förbättrad kylkedja, förbättrad logistik m.m.
- 4:2 Utbildning av enskilda fiskare och andra aktörer för att förbättra värdekedjan.
- 4:3 Gemensamma marknadsföringsaktiviteter
- 4:4 Utveckla nya produkter, i samverkan med andra aktörer
- 4:5 Utveckling av selektiva redskap i samarbete med forskare
- 4:6 Föryngring mot generationsskiftet av yrkeskåren
- 4:8 Samarbetsprojekt över områdets gränser
- 4:9 Internationella samarbete och medverkan i gemensamma projekt
- 4:10 Matcenter för fisk

### ***Avgränsningar***

Fiskeområdet omfattar i havet från baslinen ut till fyra (nautiska) mil. Destinationsutveckling av turismfiske ingår i landsbygdsprogrammet.

### ***Indikatorer:***

Antal samverkansprojekt, kvalitetscertifieringar, nya fiskemetoder och redskap.

### III Insatsområde Miljö, energi och klimat

Utvecklingsområdet har tagit fler avgörande steg inom miljö-, energi- och klimatområdet. Både vad gäller att öka medvetandet och förståelsen för problematiken, men framförallt att skapa åtgärder som minskar övergödning, utvecklar och stödjer levande sjöar, vattendrag och myllrande våtmarker, säkerställer grundvatten av god kvalitet samt ett rikt växt- och djurliv.

#### Identifierat behov

Området har fler värdefulla vatten med omfattande och viktiga vattenavrinnings- och uppsamlingsområden där åtgärder behövs för att motverka försurning och övergödning. Vissa av vattnen i området är av s k riksintresse vilket gör arbetet än mer viktigt och avgörande.

- Området är ett existerande biosfärområde - Biosfärområde Blekinge Arkipelag – vilket omfattar merparten av Blekinges skärgårds- och kustlandskap.
- Åsnen som är en insjö med en yta på 63,3 kvadratkilometer ligger i området och tillhör Mörrumsåns huvudavrinningsområde. Vid Åsnen planeras en nationalpark och nationalparksområdet ligger i Tingsryds och Alvesta kommuner. Naturvårdsverket gör följande bedömning ”Området är ett märkligt orört och vildmarksartat skogs- och sjölandskap långt söderut i landet. Det har mycket höga naturvärden kopplade till naturtillståndet i såväl land- som vattenmiljöerna och har ett rikt växt- och djurliv. Områdets fastlandsdelar är lättillgängliga och innehåller intressanta och vackra naturmiljöer liksom utblickar över övärlden. Området representerar det sydsvenska slättlandskapet med dess sjöar och är väl lämpat som nationalpark.”

I sitt slutbetänkande i *Klimat- och sårbarhetsutredningen* konstateras att sydöstra Sverige kommer att påverkas kraftigt av klimatförändringar och kan bli det område i landet som får störst miljöproblem. Detta tillsammans med erfarenheter och kunskaper från andra i området verksamma organisationer, myndigheter och enskilda personer pekar på ett stort behov av gemensamma lösningar och konkreta åtgärder.

Spännvidden är stor, från att belysa och medvetandegöra den problembild som finns gällande dagens klimatpåverkan till att hitta konkreta och lokala lösningar på t ex ytavrinningsystem. Här är det viktigt att koppla in och samverka med de gröna näringarna och skapa en samsyn runt detta ur bl. a ett ekonomiskt perspektiv.

#### Delmål för insatsområdet

##### Delmål 1

Levande sjöar, kust, skärgård och vattendrag – vattenmiljö i balans

##### Delmål 2

Samverkansmodeller för gemensamma åtgärder med aktörer inom och utom området

##### Delmål 3

Stärka och utveckla nätverk mellan parter som kan komplettera och tillföra varandra kompetenser och idéer inom områdena miljö-, energi- och klimat.

## Åtgärder för delmål

### Delmål 1

Identifiera och utveckla modeller för samverkan där flera aktörer är inblandade, exempelvis lantbrukare, skogsägare, fiskare, vatten- och markägare, besöks- och fiskenäringen och myndigheter. Inspiration, samverkan och delaktighet med pågående projekt som exempelvis *Levande skogsvatten* och *ALGOLAND* är betydelsefullt och ska särskilt beaktas.

### Delmål 2

Ta fram olika åtgärdsprogram och därmed skapa förutsättningar att genomföra och testa olika former av lokala lösningar inom t ex avrinningsystem, energieffektivitet, biomassa, samåkning/bilpooler, minskad försurning/övergödning uppströms men även mer konkreta projekt för att anlägga våtmarker och kvävefällor, förbättra enskilda avlopp, rena dagvatten, latrintömningsstationer för fritidsbåtar och att minska användandet av giftiga båtbottnfärger.

Kunskapsspridning om både hoten och möjligheterna i vårt gemensamma område. Här finns möjligheter att samverka med bildningsförbund, högskolor och universitet men även med kommunikationsverktyget *Cefur Showroom* i Ronneby.

### Indikatorer

Antal nya samverkansmodeller, antal nya idéer och konkreta åtgärder, antal utbildningstillfällen, antal deltagare vid utbildningstillfällen, antal företag som deltagit vid utbildningstillfällen,

## IV Insatsområde Företagande och Innovation

Utvecklingsområdet präglas av en stark tradition av entreprenörskap och småföretagande inom flera områden bland annat besöksnäring, småskalig livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling inkluderat fiskenäring samt inom flera hantverksdiscipliner. Befolkningen i området har en stark företagsamhetsanda och ”klara sig själv”- mentalitet. Det övergripande syftet är därmed att gemensamt i området *testa och bygga upp* en struktur av support- och stödfunktioner som så långt det är möjligt anpassas efter varje individ och dennes behov i utvecklandet av företagsidéer, innovationer och uppstart av nya företag. Det ska vara ett ”en dörr in”- koncept där enkelhet och individfokus är det grundläggande.

### Identifierat behov

Många behöver stöd och då mer individuellt och behovsanpassat stöd, särskilt kvinnor, nya svenskar och ungdomar som i regel, inledningsvis, inte har samma utbyggda nätverk och kontaktytor i sitt entreprenörskap och företagande. Vi konstaterat att rådgivning, stöttning och tillgång till specialistkunskaper, som baseras på personliga relationer, är mycket viktiga och avgörande utvecklingsnycklar.

Konceptet ”En dörr in” till ett *imaginärt företagande- och innovationshus* är en idéform som funnits i olika stadier men inte förverkligats i området. Den grundläggande tanken är att det finns ett flertal specialister inom olika områden som stöttar och handleder i olika faser baserat på individens behov och personlighet..

En annan modellidé som utformas och som mycket liknar tankarna med ”En dörr in” är SAP-modellen. Där S står för självkännedom, A för affärskunskap och P för projektfokus, enligt bild nedan. Modellen utgår från att innovatören/entreprenören behöver en palett av flera expertkompetenser för att komma vidare vilka sällan återfinns i en person eller rådgivare. Genom att sätta samman ett team med de rätta specialist- och expertkompetenserna och som till stor del verkar i grupp och möter entreprenörerna samtidigt skapas helt nya möjligheter till ett bra stöd.



### Självkännedom

- Stresshantering
- Jobba med svagheter
- Vetskap om sina drivkrafter
- Hantera motgångar
- Coaching
- Möjligt med fördjupande samtal under sekretess
- Stor tillgänglighet

### Affärskunskap

- Generell kunskap
- Samverkan befintliga organ
- Nishföretag
- Organisationer
- Lärosättet/utbildningar

### Projektfokus

- Behovsstyrd
- Rätt kunskap/insats
- Aktivt handgripligt stöd
- Mentorskap
- Finansieringshjälp
- Marknadsintrodukt m.m.

(Modell framtagen av bl.a. Nybro kommun och Torsås företagarcenrum)

Dessa två modeller, som i grunden har samma utgångspunkter, bör vi utveckla och introducera i områdets kommuner som ett komplement till den rådgivning som finns idag.

Modellen ska ha tydligt fokus på individens unika behov där ett team finns för att i olika faser stödja och hjälpa, en form av *gemensamt mentorskap* och en *imaginär innovationsmiljö*. Vi vill stödja personer, som har en unik idé och en vilja till entreprenörskap, innan de startar upp en verksamhet samt nystartade företag som varit verksamma i max 12 månader. Vårt engagemang med dessa grupper kompletteras bl. a. Strukturfondspartnerskapet för Småland och Öarna som via regionalfonden avgränsat sitt stöd under perioden 2014-2020 till befintliga små- och medelstora företag.

Via landsbygdsprogrammet bygger vi först upp strukturen. Vi anser det vara av största vikt att först och främst överföra våra unika kompetenser och erfarenheter mellan alla parter. Våra elva kommuner finns i tre län och har tidigare varit verksamma i två leaderområden med lång tradition. Ett arbete ska sedan genomföras med att identifiera vilka stödpersoner och specialister som kan kopplas till detta stora team/ramverk. För att sedan ta fram rutiner och marknadsföra upplägget.

Via regionalfonden och socialfonden finansierar vi två olika utvecklingscheckprojekt. Socialfonden; enskilda personer kan söka utvecklingscheckar för att delta och ta del av det uppbyggda ramverk av kompetenser. Detta kan stärka och höja intresset för uppstart av eget företagande eller vidareutbildning. Regionalfonden; nya företag, som varit i gång max 1 år, kan söka utvecklingscheckar för att utveckla idéer och tankar och därmed stärka sin konkurrenskraft.

Tydliga krav kommer att ställas på företag som vill medverka. Ett kontrakt ska upprättas mellan företag och "utvecklingsteamet" med tydliga rättigheter och skyldigheter. Täta uppföljningar och mätningar enligt en överenskommen intervall görs för få fortsätta och en viss egen finansiering ska finnas från företaget. De kan medfinansiera genom sin egen tid.

Det är också särskilt viktigt att *miljötänk och hållbarhet* belyses i varje process och kommer med i utvecklingsdiskussionerna, som av tradition kanske inte alltid är med på diskussionsagendan. Exempel på frågeställningar att diskutera; Hur få jag som företagare mer miljötänk i processerna? Hur bevisa att min produkt/tjänst är hållbar och hur sätter jag ett pris på det? Individuella handlingsplaner måste finansieras för småföretagaren.

### **Delmål 1**

Ökad konkurrenskraft hos nystartade företag

### **Delmål 2**

Ökad förståelse och bättre förutsättningar för individer med unika idéer inför och under uppstart av egen verksamhet

### **Åtgärder delmål 1 och 2**

Utveckla en struktur för stöd- och support från ett "utvecklingsteam" – ett nätverk av specialister och experter

Utveckla en finansieringsstruktur för att enskilda personer och nystartade företag kan ta del av "utvecklingsteamets" unika stöd.



Skapa en ny modell/struktur för stöd och support där en enskild person/nystartat företag (adeptens) behov och utgångsläge är avgörande och vägledande över vilket stöd och support som behövs från en grupp av specialister (utvecklingsteamet) vid ett specifikt läge i utvecklingsprocessen. Det blir ett ”underifrån och upp perspektiv” där behov och personlighet styr gestaltning och innehåll av det mötande stödet från utvecklingsteamet.

1. Identifiera och dokumentera idag tillgängliga support- och stödorganisationer i området och bjuda in till dialog och samverkan.
2. Identifiera och dokumentera de erfarenheter och utmaningar som finns i området. Överföra detta till de ingående organisationerna, funktionerna och personerna.
3. Hitta kvalitativt fungerande samverkansformer och bygga upp detta ramverk av unika kompetenser och erfarenheter. Vi kallar denna support och stödkapacitet i det här läget för ett ”utvecklingsteam”.  
Här kan ny kommunikations- och IT-teknik för möten mellan adept och stödperson/er i utvecklingsteamet säkerställa både resurseffektiva och möjliggöra nya gränsöverskridande konstellationer.
4. Skapa möjligheter för de personer som behöver ta del av denna support- och stödkapacitet att delta via utvecklingscheckar.
5. Utvärdera arbetet med uppbyggandet av detta *imaginära företagande och innovationshus* med jämn intervall och utifrån delresultaten justera upplägg och utvecklingsarbete.

### **Indikatorer delmål 1 och 2**

Antal möten mellan adept och utvecklingsteamet, antal nystartade företag, nya innovativa idéer

### **Avgränsningar**

Generationsväxling är en viktig aspekt i företagsutveckling liksom utvecklingen av olika företagslärlingskoncept. Det är två områden som både är mycket omfattande och komplexa och det finns idag flera aktörer som framgångsrikt arbetar med detta. Vi kommer inte att involvera dessa områden i vårt arbete främst mot bakgrund av att det är moment som vi inte anser vara kopplat till uppstarten av nya företag eller stöd till nya entreprenörer.

## V Insatsområde Natur, kultur och historia

### Vad finns

I området finns ett flertal kända natur- och kulturer resurser som kan och behöver utvecklas ytterligare, bland annat diabas, textilmaterial, glas och glasbruk, naturreservat, och naturum (biosfärsområde). Vi behöver både beakta traditionella möjligheter och nya sådana. Många aktörer och evenemang har utvecklats ur dessa resurser och traditioner som Ebbamåla bruk, Näselfrossa, Korröfestivalen, Film i Glasriket, Utvandrarernas väg, pilgrimsleder, vandringsleder, cykelleder och kanotleder. Vår natur är berömd och dessutom ofta av riksintresse. Exempel är nationalparkssatsningen vid sjön Åsnen och Biosfärsområdet Blekinge Arkipelag.

### Vad kan utvecklas

Det är viktigt att vi blir bättre på att utveckla och levandegöra vårt historiska och kulturella arv för besöksnäringen. Helt enkelt – Se det som finns i vår närhet och diversifiera olika målgruppers intressen. Samtidigt behöver vi mer betona strukturella frågor som gemensam utveckling och satsning på besökscentrum, försäljnings-/marknadsföringsorganisation, kompetensutveckling, certifieringar, olika former av ledarutbildningar samt inte minst fortsatt

Nya former av förvaltning av naturresurser och tillvaratagandet av kulturplatser där många aktörer är inblandade behöver utvecklas. Även entreprenörskap och konstnärsskap har många beröringspunkter där nya produkter kan utvecklas. Här behöver vi mer utbildning i olika former som master class utbildningar inom exempelvis hantverk/konsthantverk men även olika former av forskning.

Lokala turistföreningar behöver samarbeta mer med marknadsföring och utbildning. Dessutom bör våra turistaktörer närmare integreras med företagarföreningarna. Blekinge och Kronoberg har redan en samverkan vad gäller kulturinstitutioner – kanske möjliga naturliga kanaler som framledes kan användas och utvecklas.

Befintliga event behöver stödjas ytterligare då dessa genom sin genomslagskraft drar till sig besökare vilket också kan gagna andra aktörer. Detta gäller exempelvis såväl hantverksmässor som jakt- och vildmarksmässor som upplevs vara mer unika för södra Sverige.

Dagens olika typer av leder upplevs ibland som för ”spretiga” och vi bör arbeta för att ”koppla på” mindre/kortare leder på större, men också göra dem mer attraktiva med att de passerar fler matställen och caféer mm. Även områdets naturreservat bör göras mer tillgängliga – Många saknar helt olika former av infrastruktur för våra besökare och flera måste även underhållas bättre!

Unga är idag i stor utsträckning producenter av kultur – inte bara konsumenter. Exempel är LAJV-spel, bygdespel, Academy of Music and Business i Tingsryd och Stage4You Academy of Music, Media & Styling i Torsås. Det är här viktigt att personer med liknande intressen kan mötas för att hitta nya möjligheter. Det finns många exempel på där ungdomar stärks att bli entreprenörer och producenter för kultur och därmed finns också behov att utveckla tematurism och produkter i anknytning till detta, exempelvis mat.

Inflyttade både från andra delar av Sverige men också från andra länder, har en annan syn på området, med delvis andra förväntningar, vilket bör undersökas för att få nya innovativa tankar och idéer.

Gemensamma kartor över hela det nya utvecklingsområdet saknas (s.k. särtryck). GIS skulle med fördel kunna användas som ett verktyg för att fokusera på digitala kartor som sedan kan göras tillgängliga med inlagda data efter intresse och behov som ”print on demand”.

Målsättningen är att utifrån vår gemensamma historia och kultur och naturresurser utveckla detta område för att skapa attraktivitet och livskvalitet för att locka entreprenörskap, unga som gamla som extern turism i form av besökare av ”tema” turism som boende i området.

### **Delmål 1**

Utveckling av tema turism

#### **Åtgärder**

- 1:1 Utveckling och koordinering för exportmognad av tema turism. Exempelvis olika leder som cykel, vandringsleder, produktutveckling i anslutning till teman, exempel matprodukter.
- 1:2 Marknadsförings samarbeten och försäljningsområden.
- 1:3 Utveckla evenemang och events, nya och befintliga.
- 1:4 Kompetensutveckling, certifieringar, ledarutbildningar
- 1:5 Forskning kring turism och utvecklandet av masterclass utbildningar
- 1:6 Nationella/Internationella samarbeten. Fullföljandet av påbörjade och skapandet av nya.

#### **Indikatorer**

Antal arbetstillfällen, antal nya företag,

### **Delmål 2**

Nya samarbeten för förvaltning av natur och kulturområden

#### **Åtgärder**

- 2:1 Utveckla nya samarbetsformer när det gäller förvaltning av naturvårdsområden, kulturhistoriska platser tillsammans med med många aktörer
- 2:2 Utveckla så att den offentliga sektorn på nationell/regional nivå kan bli en motor i utvecklingen
- 2:3 Utveckling av besökscentra för internationell tema turism.

#### **Indikatorer**

Antal arbetstillfällen, förvaltningsplaner

### **Delmål 3**

Internationellt utbyte och samarbeten

#### **Åtgärder**

- 3:1 Vidareutveckla påbörjade samarbeten och projekt med andra länder, som t.ex. länderna runt Östersjön

#### **Indikatorer**

Antal samarbetsprojekt, antal arbetstillfällen, nya företag.....

#### **Delmål 4**

Uppmuntra ungas entreprenörsanda och skapa mötesplatser

#### **Åtgärder**

4:1 Unga som kulturproducenter

4:2 Utveckla mötesplatser för unga inom kultur, natur o.dyl.

#### **Indikatorer**

Nya arbetstillfällen, nya företag

#### **Delmål 5**

Entreprenörskap och konstnärskap

#### **Åtgärder**

5:1 Interaktion mellan företag/entreprenörer och konstnärer från olika länder

#### **Indikatorer:**

Antal samverkansprojekt

## VI Insatsområde Strategiska samarbeten

Syftet är att stärka och vidareutveckla idag fungerande strategiska samarbeten samt kartlägga, initiera och stötta nya samarbeten uppkomna under hela programperioden, såväl nationella som internationella partners och områden.

Leaderområdet har en differentierad och skiftande landskapsbild, från kust och hav till skog och insjö. Nödvändigheten att samarbeta både över geografiska områden, såväl som funktions- och sektorsövergripande gränser är lika viktigt för individen/gruppen vid kustlänen som för individen/gruppen i skogslänen. I det nya utvecklingsområdet finns det därmed en stor potential till erfarenhetsutbyte och kompetensöverföring, men framförallt ett utåtriktat och gemensamt samarbete med andra parter.

### Ungdomar

Ungdomar som grupp är svårdefinierad och som naturligt ”växer ur” sin roll. Svårigheter uppstår att organisera ungdomar om de inte känner ett mycket starkt engagemang. Det är extra viktigt med ett tydligt underifrånperspektiv - absolut inte projekt *för* utan *med* ungdomar. De måste erbjudas och ha starkt inflytande i projektet/arbetet. Ungdomar är en prioriterad kärngrupp.

### Lokala utveckling och integration

De lokala utvecklingsgrupperna har ofta en strategisk påverkan på en bygds utveckling och ger ett underifrånperspektiv och är en viktig faktor för att fånga upp lokala behov. En viktig grupp är också våra invandrarföreningar, vilka är en form av lokala utvecklingsgrupper, men är; med särskilda förutsättningar och behov. Det främsta syftet med samverkan är att stödja och bidra till en bra integrering.

### Delmål 1

*Samverkan med lokala grupper*

Ungdomar, lokala utvecklingsgrupper och invandrarföreningar

### Delmål 2

*Samverkan med andra leaderområden*

Exempel på etablerade samarbeten är:

Hanöbukten tillsammans med Leader Ystad/Österlen Leader Skånes ESS.

Karlmarsund och Ölands farvatten med Leader Kalmar/Öland.

Sjön Åsnen med Leader Linne.

Sjön Allgunnen med Leader Astrid Lindgrens hembygd.

Internationellt har vi upparbetat samarbeten tillsammans med leaderområden och fiskeområden runt Östersjön.

Ambitionen är att fortsätta utveckla ytterligare samarbeten med andra leaderområden.

### Delmål 3

*Samverkan med kommuner och regioner/län*

Flera närliggande kommuner har redan idag ett utbyggt samarbete och vill kunna fortsätta med detta. Exempel är Sölvesborg och Bromölla inom turismen, Tingsryd med Karlshamn och Ronneby när det gäller näringslivsfrågor, Växjö och Alvesta avseende Åsnen när det gäller nationalparksdestinationen. Andra exempel är behov av gemensamma turismsatsningar

#### **Delmål 4**

##### *Sektorsövergripande samarbeten*

Vattenägarförbundet och våpra vattenråd är intresserade att utveckla arbetsmetoder och förvaltningsmodeller till havs och i avrinningsområden, men även fiskevårdsplaner i insjöar vilket redan till del påbrjats inom utvecklingsområdet..

#### **Åtgärder för delmål 1 – 4**

Utveckla och stärka samverkan genom att nya samarbetspartners inkluderas.

Identifiera gemensamma behov och frågeställningar med samverkan över geografiska- och funktionsgränser.

Skapa mötesplatser och höja värdet av varor och tjänster.

#### **Indikatorer för delmål 1-4**

Nya nätverk skapas med olika grupper och över olika ”gränser”, nya eller bevarande mötesplatser på landsbygden, nya företag

## VII Kommunikation och Service

### Våra styrkor

I sydost har vi förbindelse med kontinenten, till såväl Polen som Litauen. En kommunikation med det nära utlandet som är viktig såväl nationellt som för vår region.

En fungerande integrationsprocess är en styrka för utvecklingsområdet och flera kommuner i vårt område har också kommit långt i det arbetet. Här finns en stor och ofta outnyttjad entreprenörspotential. Service och utveckling tillsammans med nyanlända till vårt område behöver och kan därmed utvecklas bättre.

”Eldsjälar” som blåser liv i våra bygder och utvecklar olika servicefunktioner tillsammans med exempelvis hästnäringen är andra exempel på utvecklingspotential i vår landsbygd.

Den ökande efterfrågan ökar på närproducerade produkter är också en intressant möjlighet och utmaning för oss. Hur ska vi göra för att stödja konceptet med gårdsbutiker och förbättra logistik och distribution till butiker och kunder? Regelverk upplevs här vara ett hinder trots vissa lättnader.

### Kommersiell och offentlig Service

Skola och barnomsorg är en förutsättning för en levande landsbygd och för att få barnfamiljer intresserad av ett liv på landet. Lanthandel och lokalt producerad mat är också viktigt för att tillgodose servicebehovet och särskilt för de äldre och de som saknar tillgång till olika egna och kollektiva transportmedel. Olika kommunikationslösningar och samverkan mellan myndigheter kan och behöver därmed utvecklas och förbättras på vår landsbygd.

En begränsning här är att turismen är säsongbetonad. Om man kan förlänga säsongen, så kan servicen (boenden, restauranger, aktiviteter) behållas över större del av året och även lanthandeln få ett bättre underlag.

Service för företagen - nätverkande är en viktig förutsättning för att företagandet ska kunna fungera ut på landsbygden - samarbete och nätverkande ger synergieffekter. Det behövs en plattform för att coacha småföretagare - många småaktörer behöver hjälp och har dessutom kanske lite negativa erfarenheter av myndighetskontakter.

### Kommunikationer

Den kollektiva trafiken behöver ses över och utvecklas på landsbygden även om utmaningarna är många i våra glest befolkade delar där tillgången till egen bil ofta är helt avgörande. Detta såväl för arbetsresor som för familjens olika basala behov.

En stark och prioriterad utbyggnad av bredband och mobiltäckning på landsbygden är inte bara viktigt utan här avgörande för dess fortlevnad.

### Föreningslivet

För inflyttare och boende är föreningslivet en viktig servicefunktion med tillgången till fritidsaktiviteter, spor, kultur m.m. som kan vara helt avgörande för ett flyttbeslut.

Noteras kan att tillgången på service på landsbygden hänger nära samman med frågan ”Vad är det som skapar attraktionskraft?” - dessa två områden går därmed hand i hand i mångt och mycket.

### **Delmål 1**

Öka servicen på landsbygd och i skärgården

#### **Åtgärder**

- 1:1 Utveckla lösningar för att öka tillgången på bredband och mobiltelefonföretäckning (Omfattar ej investeringar)
- 1:2 Utveckla lösningar kommunikationer – kollektiva och enskilda
- 1:3 Utveckla lösningar för bättre skola och barnomsorg
- 1:4 Utveckla lösningar för kommersiell och offentlig service
- 1:5 Åtgärder för att stärka folkhälsan på landsbygden

#### **Indikatorer:**

Inflyttning till områden med ingen eller negativ befolkningsutveckling

### **Delmål 2**

Stödja lokala utvecklingsgrupper

#### **Åtgärder**

- 2:1 Fånga upp önskemål och behov hos föreningslivet och lokala utvecklingsgrupper
- 2:2 Utarbeta utvecklingsplaner
- 2:3 Underlätta för genomförandeprojekt, avlasta arbetet med administration av projekt
- 2:4 Lokala distributionslösningar av närproducerade livsmedel till den offentliga och privata sektorn

#### **Indikatorer**

Ökat intresse för att arbeta med utvecklingsprojekt. Inköp av närproducerade livsmedel och varor.



## 7.3 Handlingsplan

För att på ett så effektivt sätt som möjligt använda de offentliga medel som området blir tilldelat är det mycket viktigt att synkronisera så att alla aktörer hittar synergieffekter tillsammans. Utifrån fokusgruppernas arbete och utifrån LAG gruppernas prioriteringar har ledningsgruppen tagit fram en generell prioritering på vad leaderområdet skall fokusera på i havs och fiskerifonden, landsbygdsfonden och i regionala respektive socialfonden.

Vid utvecklingsprojekt där yrkesfisket eller miljöåtgärder för havet, åarna eller sjöarna är fokus så är inriktningen Havs och fiskerifonden. Däremot när det gäller fisketurism så används lämpligen landsbygdsfonden. Vid utvecklingsprojekt avseende näringslivsutveckling, företagsutveckling samt entreprenörskap (förutom yrkesfiske) används landsbygdsfonden. Är det fråga om företagsstöd med så kallade mikrostöd görs det genom regionalfondens medel till lokalt ledd utveckling. När det gäller fokus på utvecklingsprojekt med individers ställning på den lokala arbetsmarknaden genom kompetensutveckling och metodutveckling bör det kopplas till socialfonden.

### Samarbeten

Vid projektidéer och projektansökningar är det viktigt att aktörer stämmer av med varandra så att ingen dubbelfinansiering görs och att resurser används så effektivt som möjligt. Ambitionen är att skapa och växla upp projektresultat tillsammans i stället för enskilt. Vid samarbetsprojekt regionalt, nationellt och transnationellt, sker detta utifrån de ambitioner och idéer de olika projekten vill åstadkomma. Större komplexa projekt med många aktörer och där det inte finns en naturlig projektägare kan LAG initiera och genomföra dessa.

### Arbetsmetod

Styrkan med leadermetoden är att den kan "fånga vinden" i tidiga skeden av utvecklingsprocesser och vara ett stöd för initiativtagarna att förverkliga detta, ensamma eller uppväxlat i ett större sammanhang. Exempel kan vara paraplyprojekt, när det är viktigt med lokalt engagemang vid projektets genomförande och ofta inom ett område som LAG har prioriterat. Därmed kan lokala utvecklingsgrupper fokusera på projektet och inte på administration. Ett annat exempel är projektliknande företagsstöd.

*Här tillkommer en tabell som åskådliggör aktiviteter kopplat till målgrupp och fond.*

#### **Insatsområde 1.1 xxxxxxxx**

**Målgrupp;** xxxxxxxxxx

**Fonder;** xxxxxxxxx

**Aktiviteter;** xxxxxxxxxx

#### **Insatsområde 1.2**

O.s.v.

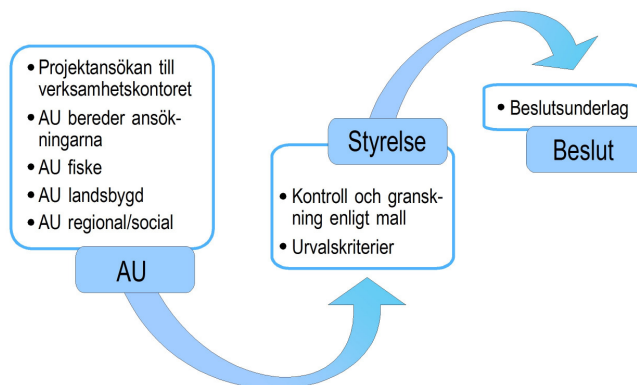
#### **Insatsområde 2.1 xxxxxxxx**

O.s.v.

### Tidplan

Dialog med samarbetspartners och arbete enligt kommunikationsplanen måste påbörjas i närtid för att snabbt få inflöde på projektansökningar. Eftersom driftens finansiering baseras på utbetalda medel bör därför alla projekt ha ett klardatum med god marginal före programperiodens klardatum. Detta för att även planera

## 7.4 Urvalsprocess



### Urvalsprocessen

Styrelsens urvalsprocess skall vara en objektiv och öppen process, där områdets nytta skall prioriteras enligt målen i strategiplanen oberoende vilken projektägare som ansöker om projektmedel. Processen skall dokumenteras skriftligt och motiveras utifrån kopplingar till strategins prioriteringar. Detta görs utifrån utarbetade rutiner enligt styrelsens direktiv och utifrån EU direktiv.

Styrelsen skall ha regelbundna utlysningar om vilka tider och prioriteringar som gäller så att alla har kännedom om villkoren.

### Ansökningsprocessen

**Projektidéer** diskuteras först tillsammans med verksamhetsledaren/projektutvecklaren som tillsammans med aktörerna diskuterar om det är möjligt att gå vidare med ett projekt. Viktigt att se synergieffekter, om andra liknande projekt genomförs eller kan integreras i något större sammanhang.

Vid den därefter efterföljande skriftliga ansökan och projektplanen är formellt färdig bereds projekten vidare i de olika beredningsgrupperna beroende på vilken inriktning projektet har.

**Projektberedning-beredningsgrupp;** Inkomna projektansökningar beredes fakta mässigt av respektive fonds beredningsgrupp tillsammans med personal på kontoret går igenom formalia. Rimlighetsbedömningar av kostnader görs. Skriftlig dokumentation hur projektet uppfyller målen i strategin.

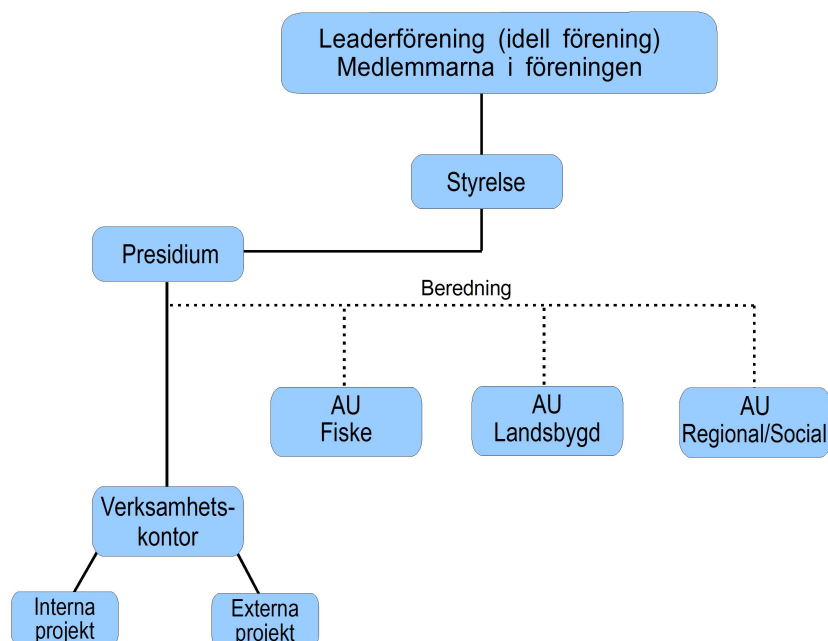
Beredningsgrupp fiske, beredningsgrupp landsbygd, beredningsgrupp region/social. Även inbjudna adjungerande fack experter kan inbjudas.

**Ledningsgruppens granskning;** Innan beslut gör ledningsgruppen slutlig granskning och kontroll och bereder inför styrelsens möten.

### Styrelsens beslut

Urvalskriterier bestäms av en i förväg beslutad urvalsmall. Styrelsen fattas slutligen det formella beslutet.

## 9. Organisation



Utvecklingsområdets arbete är organiserat som en ideell förening, grundad på lagen om ekonomisk förening där juridiska personer inom den ideella, privata och offentliga sektorn, verksamma inom vårt område, kan söka medlemskap.

Organisationen består av en LAG-grupp (medlemmarna), valberedning, styrelse, tre beredningsorgan/arbetsutskott (AU), presidium/ledningsgrupp samt verksamhetskontor. Högsta beslutande organ är föreningsstämman där medlemmarna väljer valberedning och styrelse och beslutar om föreningens stadgar.

### 9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete

#### Presidium/ledningsgrupp

Verksamheten organiseras med ett presidium/ledningsgrupp bestående av ordförande, vice ordförande, ekonomiskt ansvarig samt verksamhetsledaren där alla tre sektorer ska finnas representerade. Presidiet utför föreningens arbetsgivaransvar och stödjer styrelsen och verksamhetskontoret med operativa och strategiska åtaganden. Presidiet bör ha regelbundna beredningsmöten och särskilt inför AU- och styrelsemöten.

#### Verksamhetskontor

Den operativa verksamheten för leaderföreningen utförs av verksamhetskontoret. Funktionellt består kontoret av verksamhetsledning, projektutveckling/-rådgivning, mobiliseringsarbete, ekonomihantering och övrig administration samt kommunikations- och informationsaktiviteter. Antalet tjänster beror på verksamhetens omfattning och de ekonomiska förutsättningarna.

Verksamhetskontoret skall ha kompetens och kapacitet att se, tillvarata och utveckla leader-områdets potential och tillväxtområden, såväl tidigt i olika projektprocesser som för att säkerställa möjlig samverkan och utveckling med andra projekt och områden.

Personalen behöver ha kompetens inom de insatsområden och programfonder som prioriteras i utvecklingsstrategin. Annan viktig kompetens är projektledning, ekonomi samt finansieringslösningar i syfte att utveckla för området viktiga projekt. Vid behov kan kontoret förstärkas med personal ur presidiet/ledningsgruppen eller i undantagsfall ur övriga styrelsen.

Det är viktigt att verksamhetskontorets arbete kontinuerligt effektiviseras såväl administrativt som digitalt och tekniskt. Synergieffekter och samordning med andra aktörer, som främst offentliga och andra leaderområden ska tillvaratas. Detta inte minst i syfte att kunna samordna viktiga administrativa och digitala/tekniska resurser, men även för att säkerställa verksamhetskontorets kompetens och personella resurser. Kostnadseffektiva lösningar för mötesverksamheten som exempelvis video- och telefonkonferenser skall tillvaratas.

Verksamhetskontorets arbetsuppgifter ska framgå av en för föreningen särskild Organisations- och arbetsordning.

### **Verksamhetsledaren**

Verksamhetsledaren rapporterar till ordföranden och presidiet/ledningsgruppen och är föredragande inför styrelsen och aktuella beredningsorgan. Verksamhetsledaren är chef för verksamhetskontoret medförande bl. a. personalansvar för kontorets anställda, handledning av anställda projektledare, utveckling och stöd till interna och externa projekt samt ansvar för kontorets administration och information. Verksamhetsledaren, i samråd med presidiet, har huvudansvaret för beredning av projektansökningar och föredragning för AU/styrelse inför beslut.

## **9.2 Partnerskapet och föreningen**

Leader Blekinge och Leader Småland Sydost arbetar för ett gemensamt leaderområde under programperioden 2014-2020. Respektive LAGs styrelse har därvid uppdragit till en gemensam ledningsgrupp att leda detta arbete.

Arbetet har pågått under hela 2014 och framtaget underlag har efterhand beretts och förankrats genom respektive styrelse samt arbetsmöten med en stor referensgrupp. Underlag till respektive insatsområde är framtaget av våra fokusgrupper som utsetts av de samgående leaderområdenas styrelser. Under arbetets gång har även en flertal intressanta och givande detaljsynpunkter inkommit från andra intressenter.

### **Stora referensgruppen**

Består av ett fyrtiotal representanter från trepartnerskapet i våra bygder. Gruppen har analyserat områdets utmaningar och möjligheter och därvid, för det fortsatta arbetet, lagt fast en SWOT-analys, sex insatsområden samt fokusgruppernas struktur för framtagning av underlag till ny gemensam utvecklingsstrategi. För det nya leaderområdet har även beslutats att tillämpa en flerfondslösning med EUs fyra struktur- och investeringsfonder.

### **Ledningsgruppen**

Ledningsgruppen är utsedd av styrelsen för Leader Blekinge och Leader Småland Sydost i syfte att verka för, ta fram underlag samt samordna ett samgående mellan de två leaderområdena. Ledningsgruppen består av ordförande, vice ordförande och verksamhetsledare från respektive förening.

### **Fokusgrupper**

För varje Insatsområde, enligt kapitel 7, organiserades en fokusgrupp. Dessa fokusgrupper bemannades ur trepartnerskapet enligt följande:

- Två ledamöter från offentlig sektor/kommun eller annan offentlig organisation
- Två ledamöter från ideell sektor/föreningslivet
- Två ledamöter från privat sektor/näringslivet
- Två ledamöter ur ledningsgruppen som sammanhållande och sekreterare

Representationen i varje grupp utsågs till hälften från Blekinge och hälften från Småland Sydost. Utöver detta ägde respektive fokusgrupp möjlighet att adjungera aktuell och behövlig sakkompetens.

Fokusgrupperna uppdrogs att ta fram aktuellt, innovativt och lämpligt underlag avseende respektive insatsområde till utvecklingsstrategins skrivargrupp. Skrivargruppen har utgjorts av hela ledningsgruppen.

### **9.3 LAG – Den lokala aktionsgruppen**

LAG har som sin främsta uppgift att skapa tillväxt och arbetstillfällen genom sitt sektorsövergripande arbetssätt och underifrånperspektiv. LAG är således inte bara en medelstillsdelare utan har en mycket viktig roll som utvecklare. Huvudmålet är att uppnå synbara och hållbara resultat i området enligt den framtagna utvecklingsstrategin.

LAG utgör en unik organisation för att genomföra komplexa projekt som kräver flera aktörer och som sträcker sig över flera gränser och sektorer och där det inte finns någon annan naturlig projektägare. LAG behöver därför ha kapacitet att såväl ta beslut om projektansökningar som även att inneha en större koordinerande och utvärderande roll.

### **LAGs styrelse i lokalt ledd utveckling**

Leadermetoden är modell för lokalt ledd utveckling inom de fyra strukturfonderna. Detta medför ett stort ansvar och mer krävande styrelsearbete i LAG. Under programperioden utvecklas temat ”*professionellt leaderarbete*” ytterligare, både för att effektivisera arbetet men också för att nå bättre resultat med de tilldelade resurserna.

Målet under programperioden är att utveckla LAG och lokalt ledd utveckling som en del i ett större regionalt innovationssystem och en utvecklingsorganisation som tillsammans med andra regionala aktörer växlar upp och tar tillvara på de tilldelade medlen på ett effektivt sätt för områdets bästa.

### **9.4 Styrelsen**

Styrelsen väljs av föreningens medlemmar som företrädare för offentlig, privat eller ideell sektor inom utvecklingsområdet, men på ett personligt mandat. Styrelse ska väljas fram till halvårsskiftet 2022, för att även säkerställa erforderlig beslutsförmåga för programperiodens slutredovisning och övrigt efterarbete. Styrelsen äger att företräda föreningen, ansvara för

föreningens organisation och förvaltning samt redovisning och behov att stöd för den löpande verksamheten i övrigt.

Styrelsen prioriterar och beslutar därmed om de gemensamma insatserna och projektmedel utifrån strategin för områdets utveckling och kan driva egna gränsöverskridande projekt. Styrelsen kan inom sig utse flera beredningsorgan/arbetsutskott (AU) till vilka även externa kompetenser kan adjungeras. Styrelsens arbete leds av en ordförande som har det övergripande ansvaret för att verksamheten drivs på ett tillfredsställande sätt och i enlighet med förordning EU 1303/2013.

### **Ledamöter**

Styrelsen ska bestå av 12 till 18 ordinarie ledamöter och lika många suppleanter. Sammansättning och organisation fastställs av årsstämman, i enlighet med riktlinjerna i stadgarna för föreningen. Principerna ska härvid vara att respektive sektor i trepartnerskapet ska vara representerade med 1/3-del var och att max 49 % av ledamöterna får representera respektive sektor samt max 60 % från ett kön.

Ungdomsverksamheten är en viktig del av leaderarbetet och en förutsättning för återväxt och utveckling, varför minst en person i styrelsen bör vara under 25 år. I styrelsen ska också finnas sakkompetens för de fyra struktur- och investeringsfonderna. För Havs- och fiskeriprogrammet ska en betydande representant finnas för fiskeri- och havssektorn alternativt vattenbruket. Styrelsens sammansättning ska också innehålla en tydlig geografiskt spridning över hela verksamhetsområdet.

## **9.5 Leaderföreningen**

Leaderföreningen väljer styrelse i samband med föreningens årsstämma. Mandatperioden ska vara på två år men med en omsättningsintervall så att en kontinuerlig förnyelse av sammansättningen möjliggörs. Inval ska därvid ske varje år, så att halva styrelsen kan bytas ut årsvis. Det ska dock inte finnas någon övre gräns för antalet perioder som en styrelseledamot kan väljas. Ordförande och vice ordförande väljs i båda fallen för ett år i taget.

Föreningens styrelsemöten ska hållas på olika platser och med en lämplig spridning inom Leaderområdet. Avseende Jävfrågor skall förvaltningslagen tillämpas.

### **Valberedningen**

Valberedningen tillsätts av LAGs medlemmar i samband med föreningens årsstämma och har som primär uppgift att nominera ordförande, vice ordförande samt övriga kandidater till styrelsen men även föreningens arvoderings- och ersättningsnivåer. Valberedningen tillsätts med noggrant beaktande av trepartnerskapet, de fyra struktur- och investeringsfonderna samt Leaderområdets geografiska utbredning och ska därvid nominera kompetenta och intresserade personer i enlighet med stadgarna

## **9.6 Beredningsorgan/AU**

Styrelsen utser tre beredningsgrupper för projektutveckling och –beredning, inom respektive fackområde, enligt följande:

### ***AU/HFF - Beredningsgrupp för Havs- och fiskerifonden***

AU/HFF förbereder och kontrollerar och prioriterar projektansökningar gällande Havs och fiskerifonden. Utskottet genomför också urvalsprocesser för projektansökningar och arbetar fram ett beslutsunderlag till styrelsen när det gäller projektansökningar för Havs- och fiskerifonden. Beredningsgrupp fiske består av tidigare FLAG gruppen tillsammans med representanter från trepartnerskapet i LAG. Adjungerade är länsstyrelsernas fiskesakkunniga samt verksamhetskontoret.

### ***AU/JFLU - Beredningsgrupp för Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling***

AU/JFLU förbereder, kontrollerar och prioriterar projektansökningar och arbetar fram ett beslutsunderlag till styrelsen avseende projektansökningar gällande Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Beredningsgruppen består av en lämplig geografisk representation ur styrelsen kopplat till leaderområdets trepartnerskap. Adjungerade är länsstyrelsernas sakkunniga för landsbygdsutveckling samt verksamhetskontoret.

### ***AU/RUF-SF - Beredningsgrupp för Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden***

AU/RUF-SF förbereder, kontrollerar och prioriterar projektansökningarna och arbetar fram ett beslutsunderlag till styrelsen avseende projektansökningar gällande Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Beredningsgruppen består av en lämplig geografisk representation ur styrelsen kopplat till leaderområdets trepartnerskap och sakkunniga i dessa strukturfonder. Adjungerade är regionförbundens sakkunniga i arbetsmarknads- och näringslivsfrågor samt verksamhetskontoret.

## 12 Uppföljning och revidering

### 12.1 Uppföljning och revidering

LAG har det huvudsakliga ansvaret för att målen följs upp. Kommunikationen med bidragande instanser (fokusgrupper, remissinstanser etc) hålls levande så att dessa kan fungera som kontinuerliga referensgrupper allt eftersom arbetet fortskrider. En årlig uppföljning av målen i strategin tillsammans med kontinuerlig omvärldsanalys, kommer att ge LAG som beslutande instans möjlighet till revidering av mål och insatsområden.

Vad gäller handlingsplaner för insatsområdena så följs de upp via genomförda projekt. Det ska ske en kontinuerlig avstämning i projekten under tiden de pågår såväl som när de är avslutade. Alternativa mätmetoder vad gäller projektens effekter både ekonomiskt men också ideellt, kommer att arbetas fram och användas som instrument för att modellera projektens väg i genomförandet.

LAG kommer också att hålla sej uppdaterad om alternativa uppföljningsmodeller (t ex Nybro modellen) för att kunna följa upp mjuka mål i projekten, det finns ett ökat behov inom området att arbeta med måluppfyllelse inom mjuka mål som Lag kommer att arbeta med.

LAG kommer att fungera mentor och LAG:s medlemmar kommer att ha nära kontakter med projekten, både projektägare/projektledare men också övriga medverkande. LAG kommer att vara en personlig kontakt mellan Leader och projekten. LAG kommer att se till att uppstartande projekt får den kunskap och den hjälp de behöver för att både kortsiktiga mål och strategimål ska kunna uppfyllas. Utvärdering av projekten kommer att genomföras av projektmedverkande efter mallar framarbetade av LAG eller verksamhetsledningen inom Leader.

Eftersom processen med både beviljande/bedömning av projekt och uppföljning av desamma hela tiden kommer att pågå så kommer lärdom att ske kontinuerligt. Omvärldsanalyser och strategiska mål kommer att ligga till grund för hur väl mål uppnås och analyser via olika mätmetoder kommer att ge LAG insikt och lärdom om vad som fungerat bra och mindre bra i projekten. Fokus kommer att ligga på fungerande arbetssätt och användandet av projekt där liten diskrepans uppstått mellan mål och resultat som objekt att dra nytta av i lärandeprocesser.

### 12.2 Horisontella principer och kriterier

Såväl verksamhetskontoret som LAG-gruppen med dess olika beredningsorgan ska i sitt administrativa som projektarbete alltid väga in sådana horisontella prioriteringar såsom hållbar utveckling, jämställdhet, likabehandling och icke-diskriminering, integration, barn- och ungdomsperspektiv samt såväl projektens som arbetsformernas nytänkande och entreprenörskap. Allt för att i möjligaste mån säkra och effektivisera utvecklingsområdets hållbara tillväxt



## **Hållbar utveckling**

Hållbar Utveckling är en samhällsutveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Hållbar utveckling är samtidigt en övergripande målsättning för EU och som ska genomsyra all vår verksamhet.

Med hållbar utveckling menas en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling. Ekologisk hållbarhet handlar enligt vår tolkning först och främst om att värna om vår biologiska mångfald. Ekonomisk hållbarhet medför att det också ska finnas en plan för hur man på lång sikt hushåller med mänskliga och materiella resurser och därmed främjar en hållbar tillväxt i vår bygd.

”Vagga till vagga” är för oss en strävan, där principen är att alla material antingen ska kunna återvinnas i oändlighet eller komposteras, alltså ska avfall som koncept långsiktigt kunna elimineras. Social hållbarhet betyder här förmodet av ett samhälle som ser till individens sociala hälsa, exempelvis kan detta handla om att uppnå en bra balans mellan hur miljön påverkar individen och vice versa.

Projekten inom vårt utvecklingsområde ska därmed tydligt visa vilken miljöpåverkan projektet kan medföra.

## **Jämställdhet**

Jämställdhet handlar om kvinnor och mäns lika värde, möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Det vill säga att ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare, delta i beslutsfattande, utbildning, betalt arbete och ta samma ansvar för hemarbete. Men också att både män och kvinnor som befinner sig långt ifrån jobb kommer närmre den lokala arbetsmarknaden. Detta ökar möjligheterna till ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män i leaderområdet.

Samtliga projekt inom vårt område ska beakta jämställdhetsaspekten. I fördelning av stöd till lokala utvecklingsgrupper och projekt ska jämställdheten härvid beaktas och främjas som bedömningsgrund såväl avseende deltagare i projektet som i själva projektiden. Detta inbegriper även projektens tillsyn, rapportering och utvärdering.

## **Likabehandling och icke-diskriminering**

Frihet från diskriminering är en mänsklig rättighet. Vårt arbete ska utgå ifrån principen om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla. Detta medför förbud, i allt vårt arbete, mot diskriminering på grund av kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder, sexuell läggning och ålder för alla i området oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Vårt arbete med icke-diskriminering innebär att projektarbetet ska utgå från att se människors olikheter som en tillgång, vilket även är ett verktyg som effektiviserar arbetet för en hållbar tillväxt. Arbetet med att genomföra vår utvecklingsstrategi utifrån målet om likabehandling och icke-diskriminering ska genomsyra både verksamhetskontorets arbete och LAGs beslutsfattande.

## **Integration**

Integration innebär att alla individer ska ha samma möjligheter, skyldigheter och förutsättningar. Den viktigaste grunden för integration är att skapa bättre möjligheter till

försörjning och inflytande genom insatser som underlättar arbete och företagande. Viktigt är också att öka kunskapen om andra kulturer.

Projekten inom vårt utvecklingsområde ska därmed beakta integrationsaspekten. Integrationsprojekt inom vårt leaderområde kan därmed handla om företagsutveckling eller projekt som exempelvis bidrar till att nysvenskar lär känna naturen och får ökad kunskap om de gröna näringarna samt allemansrätten. Aktiviteter och projekt som syftar till ökad mångfald på landsbygden bidrar också till att motverka ojämlika livsvillkor.

### **Barn- och ungdomsperspektiv**

För att behålla en levande landsbygd och för en fortsatt hållbar utveckling krävs en kreativ och stimulerande miljö som också attraherar ungdomar. Projekt som gynnar ungdomars lärande och utveckling samt engagerar dem för bygdens kultur och fritid ska prioriteras. Barn och ungdomar har ofta mycket stort intresse för både stora och små frågor som rör deras närmiljö, allt från hållbart miljöarbete till mötesplatser i närområdet, och detta måste synas i projektansökningar. Det är därför viktigt att vara lyhörd för barn- och ungdomars önskemål, så att deras projektidéer kan genomföras utifrån deras utgångspunkt.

### **Innovation och entreprenörskap**

Det är viktigt att främja innovation och entreprenörskap och att projekt därmed också bidrar till nya miljöer, konstellationer och samverkansformer där detta kan möjliggöras. Allt för att uppmuntra och stödja nya verksamheter inom nya eller befintliga nätverk och företag med nya och/eller förädlade varor och tjänster, vilket i sin tur medför en ökad dynamik i vår region. Detta minskar också sårbarheten i området och bidrar till ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med en ökad tillväxt och sysselsättning. Projektstöd kan här avse utbildning, rådgivning, seminarier, företagspraktik men även utbyten mellan företag och skolans värld.

## Bilaga 1 SWOT – referenser och analys

**Referenser.** Listan med referenser har delats upp utifrån vilken nivå de är hämtade ifrån för att det skall vara lättare att följa.

<b>Nationell nivå</b>	<b>Regional nivå</b>	<b>Lokal nivå</b>
Attraktionskraft för tillväxt och utveckling, Regeringskansliet	OECD Territorial Reviews – SMÅLAND-BLEKINGE	Behov och prioriteringar 2014-2020, Kommunala referensgruppen Leader Småland Sydost
Turismen – Sveriges tillväxtnäring, Regeringskansliet	Attraktiva Blekinge, Blekingestrategin 2014-2020	Redovisning grupparbeten Utmaningar och möjligheter i Sydost 2014, Samverkansmöte Leader Blekinge och Leader Småland Sydost 15 maj 2014
Svenskt fritidsfiske och fisketurism 2020, Jordbruksverket, Havs & Vattenmyndigheten	SWOT-analys Landsbygdsprogrammet i Blekinge 2014 – 2020	Ungdomars framtidsstrategi, Projekt ”Green Living Country”, Ungdoms projekt under Landsbygdsriksdagen 2012, Leader Blekinge.
Handlingsplan för Sverige – Det nya matlandet, Landsbyggsdepartementet	En innovationsstrategi för Blekinge, Region Blekinge	Samverkans plan för biosfärsområde Blekinge Arkipelag
Maritim strategi för Sverige, Näringsdepartementet, (Diskussionsunderlag)	Blekinge, Strategi för besöksnäringen, Region Blekinge, Länsstyrelsen i Blekinge	Slutrapport Leader Blekinge och Blekinge Fiskeområde Leader (arbetsmaterial)
Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in SWEDEN for the period 2014 – 2020	Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020, Länsstyrelsen Blekinge	Genomfört utvärderingsarbete (arbetsmaterial)
	Regionbildning södra Sverige – Regional utveckling 2013, Sydsvensk regionbildning ideell förening	
	Mötesplats södra Sverige, Regionförbundet för Södra Småland	
	Strategi för besöksnäringen i södra Småland 2013-2020, Regionförbundet för Södra Småland	
	Landsbygdsprogrammet i Kronobergslän – Arbetsdokument 2014, Länsstyrelsen Kronobergslän	
	Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2012-2020, Regionförbundet för Kalmar län	
	Regional SWOT-analys inför kommande landsbygdsprogram Kalmar län 2014, Länsstyrelsen Kalmar län	
	SWOT-analys inför landsbygdsprogrammet 2014-2020, Länsstyrelsen Kronobergslän	
	Regionalt serviceprogram för landsbygden i Kronobergslän 2014-2018, Länsstyrelsen Kronobergslän	
	SWOT-analys ”Kommuner i sydost” 2006, Kommunchefer kommuner i Sydost	
	Regional SWOT-analys för kommande fiskeriprogram” 2013, Länsstyrelsen Kalmar län	

## **Bilaga 1 SWOT analys och referenser**

Analysen fokuserar på de gemensamma styrkorna och möjligheterna i området. De olika områdena beskrivs ur ett övergripande perspektiv.

<b>STYRKOR (Interna)</b>	<b>SVAGHETER (Interna)</b>
<p><b>ATTRAKTIONKRAFT</b> Geografi; Vårt geografiska läge – kustregion i Östersjön Olika typer av landskap från kust, odlingslandskap till skog och norra Europas ”närmaste vildmark”.</p> <p>Internationellt starka varumärken inom natur, kultur och historia som etablerade besöksmål med flera stora evenemang.</p>	<p><b>ATTRAKTIONKRAFT</b> Livskvalitet; Låg socio-ekonomisk tillväxt med ungdomsarbetslöshet, lågt företagande och därmed en minskande befolkning och en demografi i obalans.</p> <p>Låg sysselsättningsgrad bland ungdomar och utrikes födda</p> <p>Åldersstrukturen, en åldrande befolkning. Utflyttning av främst ungdomar och kvinnor</p>
<p><b>MILJÖ, ENERGI OCH KLIMAT</b> Värdefulla vatten - Hav, åar och sjöar – gemensamt avrinningsområde till kustmiljön.</p>	<p><b>MILJÖ, ENERGI OCH KLIMAT</b> Utvecklade nätverk mellan parter som kan komplettera och/eller tillföra varandra nya kompetenser och idéer</p>
<p><b>FÖRETAGANDE OCH INNOVATION</b> Historisk välkänd entreprenörstradition bland små- och medelstora företag (SME) på landsbygden Ungas innovationsförmåga - framgångsrikt samarbete mellan skola/entreprenörer/</p>	<p><b>FÖRETAGANDE OCH INNOVATION</b> Tröga/uteblivna generationsväxlingar i främst SME-företag Vikande intresse för både grund- och specialistutbildningar inom de gröna näringarna</p>
<p><b>NATUR, KULTUR OCH HISTORIA</b> Natur och kultur är stora gemensamma tillgångar i Småland och Blekinge Stark hantverkstradition med framstående hantverkskunskap</p>	<p><b>NATUR, KULTUR OCH HISTORIA</b> Utvecklade nätverk mellan parter som kan komplettera och/eller tillföra varandra nya kompetenser och idéer</p>
<p><b>STRATEGISKA SAMARBETEN</b> Framgångsrika läns- och sektorsövergripande samarbeten och internationella samarbeten är etablerade och pågår.</p> <p>Stark ideell sektor med föreningsliv som lokal utvecklingsmotor.</p>	<p><b>STRATEGISKA SAMARBETEN</b> Utvecklad logistik och samarbete för distribution och försäljning av lokalproducerade varor och livsmedel</p>
<p><b>KOMMUNIKATION OCH SERVICE</b> Områdets närhet till kontinenten och större städer även med tåg och flyg. Korta pendlingsavstånd och restider inom området</p>	<p><b>KOMMUNIKATION OCH SERVICE</b> Låg utbyggnadstakt för bredband Dålig mobiltäckning i flera områden</p>

## Bilaga 1 SWOT analys forts

<b>MÖJLIGHETER (Externa)</b>	<b>HOT (Externa)</b>
<p><b>ATTRAKTIONKRAFT</b> Hög livskvalitet på landsbygden med närhet till medelstora regionala städer och universitetscentra gör området attraktivt för boende, studier, företagande och turism.</p> <p>Miljön: ”Vildmarken, sjöarna, skogarna, kusten, faunan och floran, den rena luften och det klara vattnet gör området till ett av de hälsosammaste i Europa”</p> <p>En växande hästnäringen stark etablerad i flera kommuner. Ungdomars framtidsvisioner är en stark resurs</p>	<p><b>ATTRAKTIONKRAFT</b> Finansieringen av byggnation och investeringar på landsbygden är besvärlig.</p>
<p><b>MILJÖ, ENERGI OCH KLIMAT</b> Miljöåtgärder som främjar besöksnäring och företagande och förbättrar livskvaliteten.</p>	<p><b>MILJÖ, ENERGI OCH KLIMAT</b> Miljöhot i hav och vattendrag Stor konkurrens om fiskemöjligheterna mellan olika intressenter.</p>
<p><b>FÖRETAGANDE OCH INNOVATION</b> Öka exportmognaden besöksnäringen Nya produkter/evenemang inom besöksnäringen Utveckla möjligheterna som ny teknik ger till nya kunskapsintensiva tjänsteföretag. Fortsätta utveckla ungas innovationsförmåga i samarbete med skola, myndigheter och företag.</p>	<p><b>FÖRETAGANDE OCH INNOVATION</b> Krångliga regelverk från myndigheterna</p>
<p><b>NATUR, KULTUR OCH HISTORIA</b> Natur- och kulturtillgångar utgör även ”råmaterial” för alla slags aktiviteter från turism och underhållning till framställning av förnybar energi eller särskilda livsmedel.</p>	<p><b>NATUR, KULTUR OCH HISTORIA</b> Minskad finansiering/anslag till företag, organisationer och myndigheter kan påverka utbud och tillgången till kompetenser inom området.</p>
<p><b>STRATEGISKA SAMARBETEN</b> Vidareutveckla inledda och skapa förutsättningar för kommande strategiska samarbeten för att förbättra och stärka samhällsservice och samhällsutveckling.</p>	<p><b>STRATEGISKA SAMARBETEN</b> Administrativa och mentala gränser kan fördröja eller stoppa utvecklingsarbeten</p>
<p><b>KOMMUNIKATION OCH SERVICE</b> Ökad service (kommunal och kommersiell) genom nya sektorsövergripande lösningar</p>	<p><b>KOMMUNIKATION OCH SERVICE</b> Vikande underlag för kommersiell och samhällelig service Dåligt utbyggd och underhållen infrastruktur ger sämre förutsättningar för företagande och befolkning</p>

## **Bilaga 4 Skyddsvärda områden**

**Skyddsvärda områden av riksintresse samt lekområden inom fiskeområdet**  
(Förteckning gjord av Hav 2006 och med en uppdaterad elektronisk version på deras hemsida).

### **Skyddsvärda områden av riksintresse Östersjön, Kalmar län**

- Nr 29. Öland norra, Byerum, Kungsgrundet. Fångstområde för strömming, skarpsill och torsk.
- Nr 30. Runö, Vällö och Svartö. Fångstområde för ål och torsk.
- Nr 31. Öland ost, Kårehamn och Gårdby. Fångstområde för strömming, skarpsill och torsk samt i mindre omfattning abborre, gädda, gös, sik och lax.
- Nr 32. Kalmarsund, Oxelgrund och Horsö. Fångstområde för främst ål och torsk.
- Nr 33. Kalmarsund, Långgrund och Rönneskär. Fångstområde främst för ål.
- Nr 34. Ölands södra, Ölandsrev syd o östöver. Fångstområde för torsk.

Hamnar av riksintresse: Byxelkrok, Blåninge, Kårehamn, Grönhögen, Gräsgård.

### **Skyddsvärda områden av riksintresse Östersjön, Blekinge län**

- Nr 41. Rosenklintsgrunden, Utklippan västöver. Fångstområde för torsk, sill/strömming, skarpsill.
- Nr 42. Hanöbukten, Pukavik, Mörrumsån. Fångstområde för torsk, flatfisk, ål, vandrande lax.
- Nr 94. Mörrumsån. Lek och rekryteringsområde samt vandringsväg för lax.

Hamnar av riksintresse: Karlskrona, Nogersund och Hörvik.

### **Skyddsvärda områden av riksintresse Inlandsvatten, Kronoberg län**

- Nr 84. Sjön Åsnen. Fångstområde insjöar.

### **Södra Östersjöns vatten distrikt, fiskvattendirektivet**

I Södra Östersjöns vattendistrikt är berörda områden; Åsnen och nederdelen av Mörrumsån viktiga (*Naturvårdsverkets förteckning NFS 2002:6*).

### **Lekområden**

Lekområden är inte utsatta som riksintressen men har pekats ut som viktiga enligt enkät till yrkesfiskarna genomförd av Fiskeriverkets kustlaboratorium.

Viktiga lekområden är södra Öland, två områden i Kalmarsund, norra Öland samt längs hela Blekinges kust och skärgård.

*”De grunda, kustnära områden i både Blekinge och i Kalmar län, har stor betydelse som lek- och födosöksområden för flera av Östersjöns fiskarter. I stort sett alla vegetationsklädda bottenar ner till 8-10 meters djup kan klassificeras som lekplatser för sill/strömming, sik, gädda, abborre med flera. Skyddsvärda lekområden för flatfisk och många andra arter av betydelse för yrkesfisket, som t ex strömming, finns överallt längs kusten men det saknas kunskapsunderlag som möjliggör en avgränsning av de viktigaste av dessa”.*

## Målsättning temaområden och strategier för Biosfärområde Blekinge Arkipelag

### Den ideella föreningen ändamål är att verka för hållbar utveckling i biosfärområdet Blekinge Arkipelag genom att:

- främja ekonomisk utveckling samt en samhällsutveckling i övrigt som är ekologiskt och socialt hållbar.
- arbeta för en lokal förankring av områdets utveckling.
- underlätta demonstrationsprojekt, utbildning, praktik, forskning och uppföljning och utvärdering.
- bidra till att bevara landskap, ekosystem och biologisk mångfald.
- bidra till ökad sysselsättning, entreprenörskap och ökad livskvalitet för boende i området.
- medverka i utvecklingen av regionala, nationella och internationella nätverk.

### Temaområden

De temaområden som Blekinge Arkipelag har identifierat att jobba med är:

- Nyttjande och bevarande av kulturmiljöer
- Minskad övergödning
- Hållbart båtliv
- Hållbar turism
- Hållbart entreprenörskap
- Hållbart fiske

De temaområden som biosfärstyrelsen har prioriterat är i första hand hållbar turism, hållbart entreprenörskap och arbetet med varumärket samt hållbart fiske, därmed inte sagt att det inte ska jobbas aktivt med de övriga.

### Strategierna är:

1. Planering av en integrerad och hållbar bebyggelse
2. Utvecklingsprojekt – levande skärgård
3. Stimulera entreprenörskapet inom kulturmiljö
4. Prioritera kulturarvet
5. Skapa förutsättningar för ett öppet landskap
6. Bättre kunskap gällande bete och hävd
7. Minska näringsämnesläckage från enskilda avlopp
8. Främja kretsloppslösningar inom vatten och avlopp
9. Minska näringsämnesläckage från kommunala reningsverk
10. Utveckla det hållbara jordbruket
11. Utveckla det hållbara skogsbruket
12. Utveckla det hållbara båtlivet
13. Minskad användning av giftiga båtbottnfärger
14. Främja eco-driving
15. Stimulera hållbar turism
16. Stimulera entreprenörskapet i kust och skärgård
17. Etablera varumärket Blekinge Arkipelag
18. Stödja det småskaliga yrkesfisket
19. Öka tillgängligheten av närproducerad och hållbart fiskad fisk
20. Stimulera hållbart fritidsfiske
21. Minimera antalet vandringshinder
22. Arrangera Kustfiskets Dag